

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury
Katedra společenských věd v kinantropologii

HISTORICKÝ VÝVOJ BASKETBALU V PARDUBICKÉM KRAJI
Bakalářská práce

Autor: Jakub Lahučský, Tělesná výchova a sport (TVS)
Olomouc 2020

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora:	Jakub Lahučský
Studijní obor:	Tělesná výchova a sport (TVS)
Název závěrečné písemné práce:	Historický vývoj basketbalu v Pardubickém kraji
Pracoviště:	Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury, Katedra společenských věd v kinantropologii
Vedoucí práce:	Mgr. Milada Truksová
Rok obhajoby:	2020
Abstrakt:	Tato bakalářská práce slouží k nastínění a mapování historického vývoje a historie basketbalu v Pardubickém kraji. Do této chvíle se ve své podstatě nikdo nevěnoval pozornost této problematice na tomto území, a proto se tato bakalářská práce konkrétně zabývá historickým vývojem basketbalu ve městech, kde je basketbal velmi populární, kde si svojí atraktivitou a rozšířením získal i místní obyvatelé, kteří tento sport sledují. Celá práce tak slouží k objasnění a uvědomění si, jak se basketbal historicky vyvíjel a jak se rozšiřoval v celém Pardubickém kraji.
Klíčová slova:	košíková, dějiny basketbalu, historie, Pardubický kraj, basketbal na Pardubicku, město, basketbal, klub, sezóna

Souhlasím s půjčováním závěrečné písemné práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author's first name and surmane: Jakub Lahučský

Field of study: Physical education and sport (PES)

Title of the thesis: Historical development of basketball in the Pardubice Region

Department: Palacký University Olomouc, Faculty of Physical Culture, Department of Natural Sciences in Kinanthropology

Supervisor: Mgr. Milada Truksová

The year of presentation: 2020

Abstract: This bachelor thesis serves to outline and map the historical development and history of basketball in the Pardubice region. So far, no one has addressed this issue in this area, and therefore this bachelor's thesis specifically deals with the historical development of basketball in cities, where basketball is very popular, where its attractiveness and expansion has gained locals who watch the sport. The whole work serves to clarify and realize how basketball has historically developed and spread throughout the Pardubice region, in which basketball is very popular as a sport.

Keywords: basketball history, Pardubice region, history, basketball in Pardubice, city, basketball, club, season

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem závěrečnou písemnou práci zpracoval samostatně pod vedením a s odbornou pomocí Mgr. Milady Truksové, uvedl všechny použité literární a odborné zdroje a řídil se zásadami vědecké etiky.

V Olomouci dne 29. května 2020

.....

Poděkování

Děkuji Mgr. Miladě Truksové, za odborné vedení, pomoc při sepisování práce a cenné rady, které mi poskytla při zpracování mojí závěrečné písemné práce (bakalářské práce). Dále děkuji ostatním, se kterými jsem na toto téma mohl konzultovat a přinesli mi tak další cenné informace k sepsání této obsáhlé práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	8
2	PŘEHLED POZNATKŮ.....	9
2.1	Definice basketbalu.....	9
2.2	Vznik a vývoj basketbalu ve světě.....	9
2.3	Vznik a vývoj basketbalu v Čechách.....	11
2.4	Vymezení a charakteristika Pardubického kraje.....	12
3	CÍLE	14
4	METODIKA.....	15
5	VÝSLEDKY.....	16
5.1	Přelouč.....	16
5.1.1	Basketbal v Přelouči	16
5.1.2	Začátky basketbalu v Přelouči	16
5.1.3	50. - 90. léta	17
5.1.4	21. století.....	22
5.1.5	Názvy klubu během historie basketbalu v Přelouči.....	23
5.1.6	Osobnosti přeloučského basketbalu.....	23
5.2	Holice v Čechách	24
5.2.1	Basketbal v Holicích.....	24
5.2.2	Začátky basketbalu v Holicích.....	24
5.2.3	60. - 90. léta	25
5.2.4	21. století.....	28
5.2.5	Osobnosti holického basketbalu	29
5.3	Vysoké Mýto	31
5.3.1	Basketbal ve Vysokém Mýtě	31
5.3.2	Začátky basketbalu ve Vysokém Mýtě	31
5.3.3	Konec 30. let – 90. léta	32

5.3.4	21. století.....	38
5.3.5	Osobnosti vysokomýtského basketbalu	40
5.4	Pardubice.....	41
5.4.1	Basketbal v Pardubicích.....	41
5.4.2	Začátky basketbalu v Pardubicích	42
5.4.3	Konec 50. let – 90. Léta.....	43
5.4.4	21. Století	50
5.4.5	Osobnosti pardubického basketbalu	53
5.4.6	Názvy klubu během historie basketbalu v Pardubicích	54
5.5	Ústí nad Orlicí.....	54
5.5.1	Basketbal v Ústí nad Orlicí.....	54
5.5.2	Začátky basketbalu v Ústí nad Orlicí.....	54
5.5.3	Začátek 40. let – 90. léta	55
5.5.4	21. století.....	57
5.5.5	Osobnosti ústecko-orlického basketbalu	58
6	ZÁVĚR.....	59
7	SOUHRN.....	60
8	SUMMARY	61
9	REFERENČNÍ SEZNAM	63
10	SEZNAM ZKRATEK	66
11	PŘÍLOHY	69

1 ÚVOD

Při výběru tématu bakalářské práce jsem se ohlížel po sportu, který mi je nejbližší a tím je pro mě basketbal. Basketbalu jsem se aktivně věnoval a pohyboval se v něm dlouhou dobu, ale dosud jsem nenarazil na historii basketbalu jako celku, co se týče Pardubického kraje. Proto jsem hledal téma, které by mě, ale i někoho jiného mohlo zajímat a obohatit tak jím basketbalovou společnost o něco, co vyplní pomyslnou díru, kterou bylo potřeba v rámci historie místního basketbalu doplnit.

V posledních letech si basketbal na území Pardubického kraje získává větší pozornosti a dostává se tak do podvědomí více lidí. Mapování a historie basketbalu v různých oblastech je proto na místě. Tím si jak široká, tak basketbalová veřejnost, udělá představu, jak zrovna v jejich městě vznikl basketbal a jakým způsobem se nadále vyvíjel.

Vzhledem k absenci jakéhokoliv uceleného literárního pramenu, který by se tomuto tématu věnoval na území Východních Čech, jsem zvolil tuto práci za zajímavou a přínosnou. Dosud v rámci historie basketbalu v Pardubickém kraji byla sepsána historie Pardubického a Přeloučského basketbalu. Přál bych si tak touto prací, jakož to pomyslným dílkem přispět do obrovské skládačky k historii basketbalu v kraji. Tím pomyslným dílkem jsou ostatní basketbalová města v kraji, ke kterým nebylo dosud nic k historii obecně sepsáno v jednom dokumentu. Těmi správnými prameny, ze kterých šlo k tomuto tématu čerpat, byly archivní kroniky klubů, klubová literatura, almanachy apod. Touto prací jsem se snažil sepsat a dát dohromady i historii v ostatních basketbalových městech a docílit tak úplné práce, která zahrnuje i jiná města dosud nepopsaná.

Myslím si, že jsem v práci použil dostatek literatury a možných pramenů souvisejících s historií basketbalu v jednotlivých městech. Určitě nepochybně existují další soukromé materiály, které dále mohou prohlubovat a větvit dostupnou historii basketbalových měst. V mnoha dalších mnou neuvedených městech Pardubického kraje se basketbal neustále rozvíjí, a tím tak není zdaleka kompletní historie basketbalu v kraji. Touto prací tak dávám možnost v historii basketbalu nadále pokračovat.

Přes to se mi podařilo tak sepsat jeden velký celek, který pojednává o historii basketbalu v několika městech na území Pardubického kraje.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Definice basketbalu

Basketbal (dříve košíková), je kolektivní míčový sport, při němž proti sobě soupeří dva týmy o pěti hráčích na hřišti s tím cílem, dostat míč do koše soupeře a získat tak body na svojí stranu a zároveň bránit svůj koš tak, aby soupeř body nezískal.

Košíková je náročné sportovní odvětví nejenom po stránce fyzické a psychické, ale také po stránce mentální. Velká rozmanitost a bohatost herních činností, kombinací a systémů klade vysoké nároky na teoretické vědomosti hráčů a hráček. Tyto nároky ještě zvyšuje požadavek rychlosti reakce, jedné z dominant moderní košíkové (Velenský, 1976, 5).

2.2 Vznik a vývoj basketbalu ve světě

Pro lepší uchopení a porozumění historii basketbalu je potřeba dostat se k úplnému začátku, ke zrodu toho sportu.

Často se uvádí nebo existují i historické důkazy o tom, že ještě před basketbalem tu byla víceméně podobná hra právě basketbalu, u které se dnes můžeme pouze domnívat, že právě tato hra byla předchůdcem této dnes už velmi rozšířené hry pod bezednými koši. V 7. století před našim letopočtem indiánské kmeny na území dnešní Latinské Ameriky, Mayové a Aztékové, pěstovali hru jako součást náboženských obřadů, kterou nazývali Mayové „pok-ta-pok“ a Aztékové „tlachtli.“ Tato hra byla tenkrát provozována na velkém obdélníkovém hřišti, ploše, na jejíchž protilehlých stranách byl umístěný vysoko nad zemí kamenný kruh, kde cílem hráčů této hry bylo prohodit míč, tehdy i jiný předmět co připomínal míč jako třeba kokos apod., právě tímto kruhem (Dobrá & Velenský, 1987; Petera et al., 1998).

Za kolébku basketbalu jsou považovány Spojené státy americké, kde na přelomu 19. a 20. století vzniklo to, čemu se dnes říká basketbal. Otcem basketbalu se tak stal v prosinci roku 1891 mladý profesor tělocviku Dr. James Naismith (viz. Obr. 1) z mezinárodní tréninkové školy (pod organizací YMCA) ze Springfield College ve státě Massachusetts (známá jako Springfieldská škola). Dr. Luther Gulick postavil profesora tělocviku před nelehký úkol a to, že by měl vymyslet hru, která se lze za zimního

období provozovat v halových podmínkách, kde by mohlo školní mužské družstvo amerického fotbalu zkvalitnit svoji zimní přípravu, když se nemohlo trénovat venku. Zkoušel alternativní způsoby fotbalu a lakrosu v halových podmínkách, ale neúspěšně. Byl si ale vědom, že by měl vymyslet hru s míčem, při které nepůjde tolik o fyzický kontakt jako v americkém fotbalu, ale například míčovou hru v omezeném počtu hráčů a na omezeném prostoru. (Dobry & Velenský, 1987; Petera et al., 1998; Wissel, 1994). Dále také mladý tělocvikář ve smyšlených pravidlech zakázal s míčem běhat, odbíjet pěští, dalo se tedy pouze přihrávat jednou nebo oběma rukama nebo odrážet míč od země. Bylo také povoleno po převzetí přihrávky udělat jen pár kroků, poté hráč musel opět přihrát nebo začít odrážet (driblovat). Stále byl ale háček v tom, jak docílit nějakého bodu nebo branky či gólu. Původním záměrem bylo míč položit na určité stanoviště. Poté si profesor vzpomněl na dětskou hru s kamením, kdy se jedním kamenem snažilo shodit ostatním kameny položené ve výšce, kam nikdo nedosáhl. Cílem bylo být přesný a neztrácet čas s hledáním vlastního kamene pokud se někam odrazil, ale sebrat ten spadlý a střílet a shazovat další. V této chvíli už nebyl daleko od myšlenky, zavěsit na opačné zdi tělocvičny koše beze dna pro sběr broskví a poté se míčem trefovat do nich. A hra spatřila světlo světa. Během prvních hráčských pokusů seznamoval profesor hráče s pravidly, které společně dále rozvíjeli, neboť tehdejší studenty tato hra velice nadchla. Už v počátcích této hry se do ní zapojily i dívky a ženy. Následně v lednu roku 1892 sepsal pan Naismith prvních 13 pravidel hry, které byly otištěny ve školním časopise *Triangl*. A právě toto byl moment, od kdy se hra začala šířit po studentech, třídách, školách, státech i kontinentech. Samozřejmě postupem času se pravidla dále měnila a modifikovala pro další obohacení hry. O tři roky poté vznikl první profesionální tým (Dobry & Velenský, 1987; Petera et al., 1998).

Prvními centry této míčové hry byly univerzity po celých Spojených státech, kde se basketbal stával více a více populární a hrával se, kde to jen bylo možné. Nový sport se rozšířil nejprve na sever do Kanady, dále před přelomem století se dostal do Jižní a Střední Ameriky. Dalšími místy, kam se basketbal postupně začal šířit, byly státy jako Čína, Filipíny, Japonsko a Indie. Záhy se dostal i do Evropy, ale tam se sport začal rozvíjet až po první světové válce. Největší zásluhou na šíření měli samozřejmě učitelé, studenti, ale i námořníci, kteří se z USA vraceli do své vlasti (Dobry & Velenský, 1987; Petera et al., 1998).

Za zmínění také stojí některá data, která se úzce pojí s basketbalem. V roce 1904 byl basketbal zařazen jako ukázkový sport na programu olympijských her v Saint Luis (USA). Červen 1919, uspořádání prvního mezinárodního turnaje v Paříži (Francie). 18. června roku 1932 byla v Ženevě (Švýcarsko) založena mezinárodní amatérská federace basketbalu (FIBA). Tehdejší Československo patřilo mezi osm zakládajících států, v čele s F. M. Markem, členem představenstva. Rok 1936 oficiální zařazení basketbalu na program olympijských her v Berlíně (Německo). Rok 1946 vzniká oficiálně zámořská NBA. Rok 1950 první světový šampionát mistrovství světa v basketbalu, které se konalo v Argentině (Dobrá & Velenský, 1987; Petera et al., 1998; Wissel, 1994).

2.3 Vznik a vývoj basketbalu v Čechách

O první zmínky basketbalu na českém území se v roce 1897 postaral učitel tělesné výchovy z vysokomýtského gymnázia pan Jaroslav Karásek (viz Obr. 2). Tento sport zdejšími obyvateli ukázal na veřejných slavnostech školní mládeže, kde ho poprvé představil v podobě „utkání“ mezi žáky gymnázia. V této době, kdy byl basketbal na samém začátku, nebyla u nás zcela přesně definována pravidla této hry. Basketbal společně s pravidly, byl posléze popsán v časopise Sokol (č. 3) učitelem tělesné výchovy v Praze a ředitelem Spolku pěstování her české mládeže Josefem Karáskem (viz Obr. 3), který tuto hru propagoval u dívek a žen (Dobrá & Velenský, 1987).

Ve své publikaci Sport a jeho význam (Telč 1909) Karásek píše: „Podle americké hry „basket bal“ (házená do koše) zavedena byla u nás velmi rušná hra „košíková“, kterýž u mládeže obojího pohlaví a každého věku došla neobyčejné obliby. Poprvé v Čechách hrána byla veřejně na slavnosti pro mládež ve Vysokém Mýtě v roce 1897, kdež zavedl spisovatel této stati“ (Bažant & Závozda, 2014, 20).

Přes tyto první pokusy o propagaci této hry se začal basketbal skutečně šířit až po první světové válce a to ve větší míře než do začátku světové války. Ještě však na podzim v roce 1919 bylo pod vedením profesora Josepha Amose Pipala v pražské žižkovské sokolovně sehráno první skutečné utkání mezi družstvy lehkých atletů. Dále se basketbal dostal na program letních táborů pod hlavičkou YMCA, o něco později se objevil na školách v řadách členů Sokola. V roce 1921 se vmísil do organizačního svazu s tehdejší odbíjenou a vznikl společný Český volleybalový a basketbalový svaz, jehož

prvním předsedou byl profesor Smotlacha, který se snažil věnovat veškeré prostředky do rozvoje basketbalu. Dva roky na to se basketbal začal šířit na východ, na Slovensko a do dalších českých a slovenských měst. Na přelomu 30. let 20. století nastal přelom v rozvoji, kdy YMCA otevřela v Praze nové tělocvičny a vznikala vysokoškolská družstva (Starkovka), družstva sokolská (Sokol Pražský) i družstva sportovních klubů (SK Kladno). První mistrovství se konalo v roce 1933. Od té doby, s výjimkou druhé světové války, bylo toto pořádáno každým rokem jako nejvyšší přebornická soutěž ČSR a ČSSR. V neposlední řadě v roce 1946 byl založen Československý basketbalový svaz, jehož prvním předsedou nebyl nikdo jiný než F. M. Marek. Basketbal se poté stal nedílnou součástí tělesné výchovy, vojenské přípravy a všech sportovních příprav (Bažant & Závozda, 2014; Dobrý & Velenský, 1987).

2.4 Vymezení a charakteristika Pardubického kraje

V roce 1949 se naše země dočkala reformy ve smyslu znovuoobnovení členění do krajů, jako tomu bylo kdysi v 19. století. Kraje byly nově vytvořeny 1. ledna 1949 zákonem č. 280/1948 Sb., vzniklo tak 13 krajů (mezi nimi i Pardubický kraj), přičemž Praha tvořila samostatnou územní jednotku. K dalším změnám došlo 1. dubna 1960, kdy vyhlášením zákona č. 36/1960 Sb., vznikly tzv. „velké“ kraje z „malých“ krajů a to kontrézně 7 „velkých krajů“ (např. Východočeský – spojením Pardubického a Královéhradeckého kraje) + hlavní město Praha. Toto územní dělení se dočkalo v roce 2000 další reformy, kdy na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., bylo vytvořeno 14 VÚSC (vyšších územně samosprávních celků, tedy 13 krajů), mezi tato území patří i Pardubický kraj. Vymezení krajů z roku 2000 je v platnosti dodnes (Anonymous, 2020a; Anonymous, 2020b; Halásek, 2016; Štětka, 2016).

Pod Pardubický kraj (viz Obr. 4) spadají 4 místní okresy: Pardubice, Chrudim, Ústí nad Orlicí a Svitavy (viz Obr. 5), do nich patří města, ve kterých se dnes hraje basketbal na profesionální úrovni. Nejdříve se basketbal dostal do podvědomí v roce 1897 ve Vysokém Mýtě, které se nachází v okrese Ústí nad Orlicí, poté se basketbal začal šířit podle časové hierarchie do ostatních, jak větších, tak menších měst. V roce 1936 se basketbalovými počátky shledáváme v Pardubicích, kde se v tato hra shledává s velkou popularitou i dnes. Dále se míčová hra rozšířila nedaleko Pardubic a to do Přelouče (okres Pardubice) a Chrudimi (okres Chrudim), kde jejich počátky začínají na přelomu 40. a 50. let 20. století. Za nedlouho se také košíková dostala do menšího města

Holice v Čechách, kde byl v roce 1958 založen klub, kde basketbal získal velkou popularitu a odchovával hráče světové úrovně. Posléze se basketbal rozšířil i do ostatních okresů a měst, například Svitav, Litomyšle, České Třebové, kde se basketbal také stále rozvíjí.

3 CÍLE

Hlavním cílem této bakalářské práce je s pomocí dostupné literatury, pramenů a ostatních zdrojů zmapovat historický vývoj basketbalu v městech soustředěných v Pardubickém kraji.

Úkoly práce

Pro dosažení stanoveného cíle je potřeba naplnit tyto úkoly:

- Nashromáždit a provést detailní obsahovou analýzu dostupných pramenů a literatury
- Zpracovat a nastítnit stručně historii vzniku basketbalu jak ve světě, tak v českých zemích
- Detailně zpracovat a následně uvést do jednoho celku historický vývoj basketbalu ve městech ležících na území Pardubického kraje

4 METODIKA

Pro tuto práci jsou použity prameny a literatura související s touto problematikou, se kterými se bude pracovat následujícími metodami níže. Práce slouží k obohacení a rozšíření obzorů v této problematice. Proto metody historického výzkumu sloužící a pomáhající ke zpracování informací ve všech dostupných pramenech a datech lze podle autorů Zounka a Šimáněho (2014, 50) „definovat jako souhrn prostředků a pracovních postupů používaných k získání poznatků o minulosti“.

1. Metoda přímá

Metoda popsána Zounkem a Šimáněm (2014, 50), která „spočívá v získávání historických faktů bezprostředním zkoumáním (studiem) pramene, v němž jsou tyto informace přímo obsaženy“. Dále také dokážeme touto metodou vyhodnotit, zda se jedná o historickou skutečnost, kterou následně dokážeme pochopit a porozumět jí (Dvořák et al., 2014).

2. Metoda progresivní

Zounek a Šimáně (2014, 52) uvádějí, že je to metoda, která „umožňuje sledování a zachycování minulých událostí, tak jak po sobě následovaly, tedy od starších k novějším, popř. následujícím událostem“.

5 VÝSLEDKY

5.1 Přelouč

První písemné zmínky o Přelouči a také jedním z historicky nejstarších doložených měst v regionu se datují do roku 1086 našeho letopočtu. Město, které se svou polohou nachází v okrese Pardubice se považuje za sportovní město, jelikož se v Přelouči nachází mnoho sportovních klubů a organizací, které v individuálních a kolektivních sportech jako bojová umění, fotbal a basketbal, vychovávají výborné sportovce (Anonymous, n.d.-a).

5.1.1 Basketbal v Přelouči

Basketbal v Přelouči zanechává již dlouhou dobu výraznou stopu na vysoké úrovni. I když v Přelouči dominuje jen jeden basketbalový klub i v něm se najdou úspěchy na klubovém kontě, o které se zasloužili zejména trenéři, hráči, ale i funkcionáři klubu. Přeloučským basketbalem za dlouholetou historii prošlo mnoho hráčů a hráček, všichni zanechali v klubu nesmazatelný záznam. Prosadili se ve vyšších soutěžích, reprezentacích a dokonce i ve světě. V mládežnických kategoriích sílí zájem o toto sportovní odvětví a to i přesto, že jsme v době moderních technologií. Basketbal v Přelouči tak neustále roste. Vyšší a vyšší ambice dosáhnout vrcholu, znamenají postoupit do nejvyšší soutěže nebo alespoň do druhé nejvyšší ligy (Basketbalový klub Přelouč, 2001).

5.1.2 Začátky basketbalu v Přelouči

K přeloučské sportovní veřejnosti se basketbal přiblížil ve válečných letech 1943 – 1944 na upravených tenisových kurtech. Utkání, která se v Přelouči představila veřejnosti poprvé, zorganizoval hráč Pračka z Uncasu Praha, který Přelouč pravidelně navštěvoval. Společně s dalšími čtyřmi hráči Kalasem z družstva Slavia Praha, Polákem z Kablo Kladno a domácím Mirkem Večeřou a fotbalovým brankářem Juklíčkem složili pěťici, ve které byli schopni odehrát utkání. Jaroslav Polák, který pravidelně do Přelouče také dojížděl, zapojoval do basketbalu především mladé studenty, kteří měli zájem o tuto hru. Tímto se Přelouč dostala k první ukázce basketbalu ve městě (Basketbalový klub Přelouč, 2011).

Oficiální oddíl košíkové v Přelouči byl založen v roce 1946 při TJ Sokol. Zásahu na této události měli nadšenci pro tuto hru, mezi kterými byli Jaroslav Bulušek, Jiří Maršálek, Miroslav Brebera, Václav Jarolím, Jaroslav Makeš, Lubomír Valeta a Miroslav Štruml. Začátky v tomto sportu, tehdy mladém, nebyly jednoduché. Chybělo vybavení pro provozování této hry, tak i ceněné zkušenosti. Proto se tyto oddíly zakládaly při stávajících tělocvičných jednotách či jiných tělocvičných zařízeních, která měla ve vlastnictví tělocvičny. V Přelouči byla už dlouhou dobu, prakticky od roku 1891, silně rozvinutá tělocvičná jednota Sokol s vlastním prostorem, kde se košíková mohla hrát a pro fungování oddílu košíkové v Přelouči, by to tak bylo snadnější. Sokol však nebyl připraven na situaci, která nastala, přesto za určitých podmínek byl oddíl košíkové přijat pod značku Sokol. Stále však vyvstával problém, jaké nářadí a vybavení budou košíkáři potřebovat. Problém byl zažehnán, když se příznivci oddílu a hlavně rodiče košíkářů zapojili do jeho řešení. V tělocvičně Sokola byly svépomocí postaveny dřevěné konstrukce pro upevnění košů a hra mohla vzkvétat. Před samotnými hráči stál však ještě jeden nepříjemný problém. Sokol v tu dobu řešil svojí ekonomickou krizovou situaci pronajímáním prostor pro akce obce, tedy plesy apod. Večírky které často končily v pozdních ranních hodinách, nenahrávaly hráčům pro uskutečnění jejich sportovních utkání, jelikož v silách správce objektu nebylo dát vše do pořádku, ještě před začátkem utkání. Často tak samotní hráči přicházeli do tělocvičny dříve, aby s odklizením pomohli. Podlaha také nebyla ideální a soupeři často protestovali proti kvalitě hrací plochy (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ; Basketbalový klub Přelouč, 2011).

Oddíl košíkářů odehrál své první utkání 17. listopadu 1946 se soupeři z nedalekých Pardubic, Železničáři Pardubice. Výsledek utkání hovořil ve prospěch přeloučských košíkářů 30:22. O rok později se družstvo mužů utkalo i s ligovým Nymburkem, které dopadlo katastrofálně, když nymburský tým vyhrál ohromujícím výsledkem 116:19. Postupně se zakládala úplně nová družstva žen, dorostenek a dorostenců (Basketbalový klub Přelouč, 2001; Basketbalový klub Přelouč, 2011).

5.1.3 50. - 90. léta

Jak se časová osa posouvala neustále kupředu, zaznamenávala přeloučská košíková neúspěchy, ale i úspěchy, kterými si ve světě košíkové vždy Přelouč se vztyčenou hlavou prošla. Většina členů přeloučské košíkové kolébky zůstala nadále

věrná a přivedla pod bezedné koše i své ratolesti, které zakládaly basketbalové rodiny, které se a od roku 1971 s pětiletými intervaly rády scházely na přátelské setkání právě v Přelouči. V roce 1947 se uskutečnilo derby dvou přeloučských košíkářských oddílů, a to TJ Sokol a DTJ, jenž výsledek hovořil pro Sokol 65:18. Tehdejší sestava DTJ založené v rámci rozšíření tělovýchovné působnosti ve městě byla: Ráliš, Pozler, Dudlíček, Nájemník, Teplý, Vamberský, Sláma – TJ Sokol: Bulušek, Jarolím, Staněk, Maršálek, Štruml, Floner, Makeš. Přeloučský oddíl se po třech letech od založení tedy v roce 1949 dočkal prvního kvalitního soupeře z Prahy – Železničáři Aero. Oddíly mezi sebou svedly vyrovnaný souboj, jen výsledek vyvstal ve prospěch pražanů 28:22. Oddíl Přelouče měl v roce 1949 už i družstva žáků, dorostenců a dorostenek, která hrávala okresní a oblastní přebory. Dobré práce a skvělých výsledků v oddíle si v roce 1951 povšimli zástupci Státního úřadu pro tělovýchovu a sport, kteří svěřili přeloučské košíkové uspořádat dva významné podniky. Jedním z nich byla organizace kvalifikační skupiny dorostenek o postup do přeboru ČSR a druhý podnik byla organizace I. kola mistrovství republiky mužů za účasti 4 týmů: Sokola Žižkov, Koženy Pardubice, Sokol H. Brod a ATK Praha, tehdejšího přeborníka ČSR a mužstvo, kde hrálo 7 reprezentantů ČSR. V prosinci téhož roku přivítal oddíl z Přelouče soupeře ze Slovenska – Dynamo Košice. V roce 1953 bylo družstvo mužů zařazeno do nově utvořené II. ligy, část mužstva na dobové fotografii (viz Obr. 6) (Basketbalový klub Přelouč, 2001).

K velkému šíření a růstu basketbalové úrovně přispěl tehdejší správce sokolské tělocvičny Vašek Beránek, který o volných chvílích v prostorách umožňoval oddílu trénovat a zlepšovat se. Hráči mu na splacení jeho vstřícnosti pomáhali uklízet sokolovnu po městských večírcích. Moderní bylo v 50. letech 20. století hrát basketbal na letních hřištích, proto i Přelouč chtěla hřiště mít a začala tak stavební horečka. Sokol ale prostor, na kterém košíkářský areál měl vyrůst, používal pro své účely a nechtěl se ho vzdát, ale sokolská základna se v tu dobu natolik rozrostla, že by tento prostor stejně nestačil, a tak výstavba hřiště začala. Místní nadšenci se tak pustili do stavby. Pracovali do večerních hodin, zajišťovali si levný materiál, aby areál byl co nejdříve postavený. Po dobrovolně odpracovaných 3300 brigádnických hodinách, bylo 7. června 1953 hřiště (viz Obr. 7) slavnostně otevřeno (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

V sezóně 1953/1954 měl oddíl v soutěžích 7 družstev a poprvé i ženy. Sezóny v letech 1954 – 1956 se vyznačovaly velkými úspěchy oddílových dorostenek a dorostenců. Dorostenky dosáhly na finále ČSR a skončily druhé, dorostenci vyhráli

krajský přebor a v turnaji v Třebíči obsadili třetí místo. Další sezóna 1957/1958, byla v režii spíše starších dorostenců. Ti kralovali v krajském přeboru a dostali se až na vrchol, do finálových bojů o mistra ČSR, kde ale skončili na posledním pátém místě. Úspěšné byly i ženy, které po vítězství v kraji postoupily do II. ligy. Družstvo dorostenek se poprvé zúčastnilo Vánočního turnaje v Praze na Vinohradech (Basketbalový klub Přelouč, 2001).

Perličkou sezóny 1959/1960 byla výhra dorostenek, když porazily nováčka družstvo z Lázní Bohdaneč 170:0, kde E. Rydlová nasbírala 77 bodů. Velmi dobře si v nadcházející sezóně 1960/1961 vedly ženy ve II. lize pod trenérem Jaroslavem Buluškem. Zasludou Buluškové, Daškové, Chotěbořské, Koškové, Krejchové, Kudláčkové, Rydlové, Vašíčkové, Turynové a Zumrové obsadily ženy krásné třetí místo. V 60. letech se také oddílová družstva rozhodla absolvovat soustředění, jako například žáci roce 1963 ve Starkoči. Ohromnou událostí na závěr sezóny v roce 1963 bylo, když do Přelouče přicestoval první zahraniční celek a to až z daleké ČLR. Mužstvo tehdy přivítalo na své palubovce mezinárodní družstvo CHWEI WEI, které také startovalo na mezinárodních utkáních sborů v Pardubicích. Jelikož závod Tesla Přelouč byla patronem přeloučské košíkové, podařilo se tak díky řediteli závodu toto utkání s čínským družstvem sjednat. Výsledek zápasu hovořil jasně pro stranu asijského celku 88:45. Na začátku sezóny 1963/1964 při druholigovém zápase s RH Pardubice vyrukoval oddíl se světelným ukazatelem skóre, minut a osobních chyb. Zasluhu na tomto zásadním skvostu v tělocvičně měli pánové ze závodu Tesla, Hurych st., Hurych ml. a členové oddílu. Po velkém náboru chlapců do družstva žáků v roce 1967 se začal tvořit silný a konkurenčně schopný tým pod vedením L. Bulůška a V. Sojky. Družstvo se na vysokých příčkách udrží několik let. Úspěchy mají jak v kraji, tak i mimo něj na turnajích v Praze či Bratislavě. Žáci se také připravovali na mistrovství ČSR mezi osm nejlepších, skončili na krásném sedmém místě před Spartakem Žižkov (Basketbalový klub Přelouč, 2001; Basketbalový klub Přelouč, 2006).

Významný den pro přeloučskou košíkovou byl na začátku 70. let přesněji 4. prosince 1971. V tento den bylo uskutečněno setkání členů v rámci 25. výročí založení košíkové v Přelouči. Všichni zúčastnění se na tomto setkání rozhodli, pokud to bude možné, tak se budou takto pravidelně po pěti letech scházet. V sezóně 1971/1972 hrála družstva mužů, dorostenců a dorostenek, ale do sezóny se nezapojily ženy, jelikož pro malý počet hráček nebylo družstvo přihlášeno do soutěže. K nezapojení družstva žen do

soutěže mělo dopad i na ukončení aktivní kariéry hráčky Marie Krejchové, která skončila po úctyhodných 22 sezónách v dresu Přelouče. Na konci sezóny si přeci jen výsledky připsali muži, kteří ve své soutěži skončili na pátém místě, dorostenky obsadily osmé místo, za to dorostenci vybojovali třetí místo. Konečné účtování sezóny 1972/1973 bylo o něco radostnější, kdy muži a dorostenci v soutěžích obsadili stříbrné pozice, dorostenky zůstaly osmé a nově vzniklé družstvo minižáků (viz Obr. 10) obsadilo místo třetí. Ženy se opět do sezóny nepřihlásily, ale zúčastnily se alespoň 1. ročníku turnaje seniorek v Hradci Králové, kde pohotově zvítězily. Plodnější sezónou na výsledky byla ta následující 1973/1974 kdy shodně muži, ženy (viz Obr. 11) a minižáci obsadili druhé příčky, na dorostence zůstalo páté místo. Dne 26. února 1974 byla v přeloučské sokolské tělocvičně uspořádána beseda s reprezentanty ČSSR Jiřím Ammerou a Zdeňkem Doušou, společně s nimi i s Františkem Formánkem z RH Pardubice a přeloučským odchovancem Lubošem Buluškem. Ve výroční třicáté sezóně se ženy na palubovkách opět nepředstavily z generačního problému. S nově vytvořeným družstvem minižaček do sezóny 1977/1978 vstupují trenéři L. Bulušek a J. Jindříšek. Na konci této sezóny se o nejlepší výsledek postarali muži, kteří obsadili druhé místo na turnaji v Havlíčkově Brodě a zvítězili v I. ročníku Memoriálu Jaromíra Peciny v Chrudimi. Pozvaná družstva mužů a žen z Přelouče přijela 2. června 1978 k sehrání dvou přátelských utkání do Chrudimi mezi ženami a muži u příležitosti otevření nové sportovní haly, kde obě přeloučská družstva vyhrála (Basketbalový klub Přelouč, 2001; ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

V první sezóně 80. let 1980/1981 se členská základna rapidně rozrostla na zhruba 110 členů a vytvořila se tak nová dosud neobsazená družstva. Opět po pěti letech byla 14. listopadu na tradičním místě v sokolovně uspořádána sešlost přeloučských členů k 35. výročí založení košíkové. Po delší odmlce družstvo žákyň pod vedením trenérů L. Bulušky a J. Jindříška slavily úspěch. Vybojovaly titul přeborníka kraje a zajistily si tak místo na přeboru ČSSR v Bruntále, kde obsadily sedmé místo. O rok později v sezóně 1981/1982 se družstvo mladších dorostenek opět prosadilo v krajské soutěži druhým místem s nárokem na postup do kvalifikace a postup na přebor republiky, kde družstvo skončilo páté. V roce 1984 se před početným publikem uskutečnila v sokolovně beseda se zasloužilým mistrem sportu a nejlepším basketbalistou ČSSR Stanislavem Kropilákem, který zavzpomínal na svoje začátky, účast na OH v Moskvě a poutavě vyprávěl o profesionální lize v USA, jenž měl tu

možnost jí sledovat. V roce 1986, k 40. výročí založení klubu, se opět uspořádala oslava, na kterou se do přeloučské sokolovny sjelo na 100 účastníků z celé republiky. Sezóna 1986/1987 nebyla z pohledu mužů příliš vydařená. Mužům v tabulce připadala poslední příčka a tím pádem po 17 letech sestup do nižší ligy. V této lize však zůstali pouze rok a svými výkony pod vedením Martina Bulůška a se opět vrátili do vyšší soutěže. Dosud jediný mezinárodní zápas hostila Přelouč v roce 1963. Ale sezóně 1988/1989 to byly hned dva zahraniční celky a to konkrétně z Francie a NDR, které do Přelouče přijely. Družstva dorostenců a mužů z Francie CST TOULOUSE sehrála dva zápasy před velkým počtem místních diváků, když jasně obě přeloučská družstva zvítězila. O týden později přicestovala družstva mužů a dorostenců z Německé demokratické republiky BSG HALLE. I v těchto zápasech družstva Přelouče jasně zvítězila. Na konci sezóny oplatili hráči z Přelouče návštěvu družstva z NDR, kde reprezentovali své město a oddíl, i zde přesvědčivě 2krát zvítězili (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ; Basketbalový klub Přelouč, 2001; Basketbalový klub Přelouč, 2006).

V další sezóně 1990/1991 se nejmladší družstvo žáků pod vedením B. Kuchyňky představilo poprvé v oblastním přeboru ve skupině, kterou ovládlo. Vítězstvím v této skupině si družstvo zajistilo postup do závěrečného finále mezi čtyři nejlepší, ve kterém získalo po dlouhé době medaili pro přeloučskou košíkovou. O rok později zopakovali žáci svůj výkon a dostali se opět do finále. Nadcházející sezóna byla slavnostně otevřena 45. výročím založení klubu, kde se sešli stálíci a členové klubu. Po konci sezóny sehráli muži v květnu na přeloučské palubovce přátelské utkání, ve kterém se podruhé setkali s mistrem USK Praha. I přes velmi dobrý výkon domácí padli výsledkem 40:102. V 47. sezóně byla úspěšná spíše mladší družstva, dorostenci pod vedením trenérů B. Kuchyňky a J. Tobiáška se stali oblastními přeborníky a účastnili se tak kvalifikace pro I. ligu. Minižáci se hned v první soutěžní sezóně prodrali na druhé místo v oblastním přeboru. I v následujících dvou sezónách byla mládežnická družstva úspěšná. Starší dorostenci nejprve obsadili třetí, potom druhé místo, žáci byli pátí a třetí. Po pěti letech se v listopadu 1996 opět sešli členové přeloučského klubu, aby oslavili půl století od vzniku klubu. To čemu se družstva nedokázala přiblížit v sezóně 1996/1997 napravila o rok později. Dařilo se mládežnickým družstvům, za to mužskému a ženskému celku se tato sezóna opět nevydařila. Muži skončili na sestupové příčce a ženy na místě desátém. Průběh následující sezóny byl opět v režii mládežnických týmů, které se udržely ve svých ligových soutěžích nebo do nich

postoupili jako výherci z krajských soutěží. V sezóně 1998/1999 se dařilo ženám, které po dlouhém čekání od roku 1974 získaly medaili a umístily se na 3. místě v přeboru. Mužům se nedařilo, tak jak si představovali a skončili na posledním místě ve své soutěži a tak je čekal sestup do oblastního přeboru. V sezóně 1999/2000 se všem družstvům více méně dařilo a druhé tisíciletí zakončila velice pěkně. Muži v okrese skončili na druhém místě, ženy se umístily v oblastním přeboru čtvrté stejně jako dorostenci, dorostenky a mladší žáci ukončili sezónu na sedmém místě (Basketbalový klub Přelouč, 2001).

5.1.4 21. století

Jak tomu bylo v předchozích letech minulého století, pokračují po pravidelných pětiletých intervalech oslavy výročí založení tohoto klubu v Přelouči. Pořádané jsou většinou v tělocvičně přeloučského Sokola do té doby, než byla v roce 2009 dokončena výstavba nové moderní haly, kam se tyto sešlosti přesunuly. Zde se i dodnes basketbalová obec toho klubu po pěti letech pravidelně schází a v příštím roce klub oslaví své 75. výročí od svého založení. Je to úctyhodné číslo, po jakou dobu se basketbal v Přelouči rozvíjí (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

Přeloučskému basketbalu nejde upřít mnoho úspěchů a výsledků, kterých dosáhli jak hráči, trenéři, tak celý klub za dosud odehraných 20 sezón ve 21. století. Přeloučský basketbal se po celou dobu udržel na vysoké úrovni napříč všemi přeloučskými družstvy. Pokud se tedy podíváme na přehled jednotlivých úspěchů družstev, družstvo mužů „A“ v jubilejní 65. sezóně zvítězilo poměrem 23 výher a 3 porážky ve druhé lize (VČL), kam se po 48 letech opět vrátilo a kralovalo. Ženy se v letech 2006 – 2011 pravidelně umisťovaly na vyšších příčkách svých soutěží. V sezóně 2008/2009 se ženy dočkaly prvního místa jako nováček soutěže VČL. Mládežnická družstva se samozřejmě též zapisovala do výsledkových listin poměrně vysoko, zde bych vypíchl 3. místo kadetů v krajské soutěži v sezóně 2007/2008 a 4. místo minižaček ze sezóny 2009/2010 (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ; Basketbalový klub Přelouč, 2011).

V přeloučském basketbalovém prostředí se toho za 74 let událo velice hodně a všichni místní hráči doufají, že basketbal v Přelouči bude nadále vzkvétat a udrží si svoji tradici co nejdéle.

5.1.5 Názvy klubu během historie basketbalu v Přelouči

V sedmdesátileté historii měnil oddíl své názvy podle doby, kterou právě procházel. Celkem nastupovali jeho hráči a hráčky pod osmi různými názvy klubu: 1946 – 1951 Sokol Přelouč, 1951 Sokol Tesla Přelouč, 1951 – 1953 Tesla Přelouč, 1953 – 1957 Spartak Přelouč, 1957 – 1973 Slovan Přelouč, 1973 – 1991 TJ Tesla Přelouč, 1991 – 2009 opět Sokol Přelouč a od roku 2009 jako BK Přelouč (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

5.1.6 Osobnosti přeloučského basketbalu

Přeloučský basketbal za svou klubovou historii vychoval několik jmen, které nejen hrdě reprezentovaly město, ale také Českou republiku na vrcholových světových akcích.

Jednou z velkých hráčských jmen je **Petr Heřman** (nar. 1994). Rodák z malé Přelouče kde s basketbalem začínal, se vypracoval na hráče prestižní americké univerzitní ligy NCAA. Heřman také prošel všemi reprezentačními družstvy ČR od dorostenců, až po hráče A-týmu. Také okusil nejvyšší národní ligu v dresu BK JIP Pardubice. Poté se rozhodl pro studium a hru v zahraničí, konkrétně ve španělském týmu Canarias Basketball Academy, kde se basketbalu věnoval 3 roky. Následně si ho vybrala americká univerzita Loyala Marymount, kterou reprezentoval v americké univerzitní lize NCAA. Po dostudování se vrátil zpět do ČR a aktuálně je Petr Heřman hráčem brněnského klubu, který hraje nejvyšší basketbalovou mužskou ligu v ČR (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

V Přelouči bylo mnoho trenérů za celou historii klubu, kteří vychovali výborné hráče a dostali tak družstva do vyšších soutěží, ale jenom jeden se prosadil na celostátní a mezinárodní úrovni a to **Luboš Bulušek**. Jeho trenérská kariéra započala v Přelouči, ale náhle přišla nabídka z nedalekých Pardubic, kde od roku 1966 do svého odchodu v roce 1990 působil jako hlavní trenér, asistent trenéra a výrazně tak přispěl i pardubickému basketbalu. V roce 1974 získává jako hlavní trenér první medaili v celostátní soutěži pro pardubický basketbal, o 10 let později jako asistent trenéra Skokana přivedl pardubické basketbalisty k prozatím jedinému mistrovskému titulu. Jako hlavní trenér působil I. lize 13 sezón. Podařilo se mu dostat i k reprezentaci ČSSR a na závěr trenérské kariéry pomohl k historickému postupu do I. ligy chomutovským basketbalistům. Rukama mu tak prošlo mnoho kvalitních hráčů, společně

s československými reprezentanty, kterými byly Jaroslav Kantůrek, Kamil Brabenec a další. V současnosti je stále velkým fanouškem basketbalu, jak pardubického a přeloučského obzvlášť (Bulušek, 2016).

Dále stojí také za zmínění další jména jako **Otakar Marek** bývalý reprezentant a hráč prvoligových Pardubic, Ústí nad Labem a Kroměříže s odskokem na rok na Slovensko do klubu SPU Nitra. Další, kteří hájili barvy Přelouče, byli **Michal Miřejovský**, **Aleš Zikmunda**, **Martin Roub** syn hráčky, která oblékala jak dres Přelouče, tak dres Spartaku Hradec Králové v letech 1982-1990, **Pavly Jindříškové – Roubové** (ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ).

5.2 Holice v Čechách

Oblasti v okolí (tehdy osady) už byly osidlovány už před rokem 1336, kdy jsou první zmínky o tomto dnes už městě v okrese Pardubice. Město Holice v Čechách a kluby zde založené se snaží vychovávat kvalitní sportovce na světové úrovni a právě holickému basketbalu se takové hráče vychovat podařilo (Město Holice, 2014).

5.2.1 Basketbal v Holicích

Hlavním sportem ve městě aktuálně zůstává basketbal, který pod hlavičkou klubu podstupuje další rozvoj. O dostání se basketbalu do podvědomí obyvatel Holic, především mládeže, se nejvíce zasloužila rodina Welschů, která je velmi úzce s klubem spjata a taky s tím, že takto „malý“ klub v malém městě dokázal vychovat takové hráče světové úrovně jako Petr, Jiří a Marek Welschovi. Družstva mužů, ale i mládežnická družstva, patří ke krajské konkurenci, kde poměřují své zkušenosti. K holickému basketbalu také neodmyslitelně patří mezinárodní turnaje pro mládež pod vedením skvělých trenérů, například Pavla Welsche. Basketbal v Holicích, se tak stal velmi úspěšným sportem, a to jak pro hráče a hráčky, tak pro diváky a je jím dodnes (L. Svoboda & Welsch, 2004).

5.2.2 Začátky basketbalu v Holicích

O prvních zmínkách basketbalu v Holicích se dozvídáme na základě vzpomínek utkvělých v paměti dosud žijících pamětníků z dob, kdy se basketbal začal v Čechách rozvíjet. Za jedinou písemnou zmínku stojí spolupráce pamětníků, kteří historii basketbalu v Holicích obohatili a doplnili o písemný dokument, kterým je „ Výroční

zpráva TJ Jiskra Holice v Čechách za rok 1958“ (viz. Obr. 8). Tato zpráva obsahující zmínku o založení nového oddílu basketbalu (viz Obr 9), jenž první členové oddílu, začali tuto hru provozovat v místní sokolské tělocvičně, kde byly nainstalovány konstrukce s koši a vzápětí téhož roku se mužský oddíl přihlásil do tehdejšího 1. kola krajského přeboru (L. Svoboda et al., 2018).

5.2.3 60. - 90. léta

Ze vzpomínek pamětníků se dozvíme, že basketbal se na holické půdě začal objevovat jako součást hodin tělesné výchovy na základních školách. Dále se postupně přenesl na zdejší střetí školu a učiliště, kde žáci byli z této hry velice nadšení. Jediným místem, kde se míčová hra mohla provozovat, byla stará sokolovna v Holicích. Basketbal byl tedy na svém počátku a byl velmi oblíben hlavně mezi mládeží. (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

V průběhu 70. let se v této sokolovně odehrálo několik přátelských utkání mezi studenty gymnázia a středního odborného učiliště. Od roku 1971 se studenti gymnázia pravidelně účastnili programu středoškolských her v basketbalu. O dva roky později obsadili v okresním finále těchto her 2. místo a zajistili si tak postup do finále krajského, kam je vedení školy neuvolnilo k reprezentaci školy. V době 70. let se za největší propagátory basketbalu v hodinách tělesné výchovy považovali učitelé Bohuslav Michalec a Bohuslav Schneidervint. K propagaci v rámci sokolského cvičení se činili i pánové, kteří se basketbalu věnovali a byli jimi Josef a Pavel Welschovi a další z této generace. Označení „Sokol“ bylo lidové označení pro ZRTV. Tento oddíl byl součástí TJ Jiskra Holice. Velké pochopení pro tento sport měl v rámci sokolského cvičení také mladý učitel Václav Vojtěch. Basketbal se v rámci sokolského cvičení provozoval v již zmiňované staré holické sokolovně, která měla vybavení proto tuto hru, ale podmínky byly velice špatné: kluzké parkety, radiátory ve hřišti, to platilo i o tyčích na šplh a vše podtrhovaly prkenné desky s viklajícími se koši. I přes ty nepříznivé podmínky pro sportování, ale přibývali hráči zejména mladší, kteří stáli o tento sport (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

Mezníkem v holickém basketbalu bylo upřádání 1. vánočního turnaje, který se konal 25. prosince 1979. Turnaje se zúčastnilo dvacet hráčů rozdělených do čtyř družstev. Tétož roku se uskutečnilo přátelské utkání mezi Holicemi a Hradcem Králové. Holice také chtěli okusit soupeře z jiného regionu a proto se holické mužstvo

se Spartakem HK utkalo. Pro holické družstvo toto utkání nepřineslo vítězství, ale přineslo zkušenosti, jelikož mužstvo bylo postaveno proti ligovým hráčům (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018)

V důsledku nedostatku uhlí na vytápění sokolské tělocvičny se vánoční turnaje v roce 1980 a 1981 neuskutečnili a 2. ročník se tedy s dvouletým zpožděním představil až v roce 1982. Druhý ročník turnaje se odehrál za nepříznivých podmínek, které trápily sokolskou tělocvičnu a její sportovce už léta. Hrál se jako za venkovních podmínek, kdy hráči družstva byli teple oblečení a od úst jim stoupala pára. Na tomto turnaji se představilo hned 6 družstev: ZRTV 1, ZRTV 2, ZRTV 3, SSM, HSC a družstvo výrobního závodu TOS Holice. Toto vánoční sportování se stalo tradicí, která se přenesla i do dnešních let. Letos se již uskuteční jubilejní 40. ročník (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

V letech 1981-1982 se uskutečnila další přátelská utkání a to konkrétně s družstvem Transporty Chrudim „B“. Tato utkání měla velmi vyrovnané výsledky a přišlo zamyšlení k přihlášení holického basketbalu do pravidelné soutěže. Překážkou byla stará a nekomfortní sokolská tělocvična, ale bylo zjištěno, že soutěže v celém východočeském kraji se odehrávají v podobných tělocvičnách. Proto nic nebránilo přihlásit družstvo do meziokresního přeboru. Velkou motivací k udržení basketbalové soutěže v Holicích byla výstavba nové tělocvičny, která byla důležitá i pro rozvoj ostatních halových sportů. (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

Na podzim roku 1984 zasáhlo poprvé družstvo Holic do pravidelných soutěží. Po dostavbě nové městské tělocvičny, sílila touha holických basketbalistů vytvořit samostatný sportovní oddíl v rámci tehdejší TJ Jiskra Holice. Hlavní rozhodnutí tedy stálo na samotném sportovním orgánu TJ Jiskra Holice, které schválilo založení oddílu pod jejich hlavičkou. Nadšení pro sport neznalo mezi členy mezí. Novou tělocvičnu vybavili kovovými konstrukcemi pro koše, podíleli se na výstavbě venkovního asfaltového hřiště a mnoho dalšího. Prvním předsedou se stal Evžen Kaplan, v roce 1990 ho vystřídal Lubomír Svoboda a od roku 1992 tuto pozici zastupuje Pavel Welsch. S nově vystavěnou tělocvičnou také přicházely nové tváře do basketbalového prostředí. Družstvo mužů tak v následujících letech mohlo postupně získávat zkušenosti v soutěži. (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

V sezóně 1985/1986 by upřádan první nábor mládeže do oddílu, kde se projevil velký zájem u dětí. Tímto nábohem začala systematická a organizovaná výchova mládeže. První družstvo pod vedením trenéra Pavla Welsche bylo po roční přípravě přihlášeno do oblastní soutěže, kde prošlo všemi věkovými kategoriemi. Do tohoto prvního družstva byli zařazeni hráči se jmény jako Petr Welsch, Pavel Růžička, Miroslav Kasal a Milan Schejbal. Snaha o systematickou výchovu mládeže vedla k postupným dalším náborům dětí do oddílu basketbalu, a tak v pořadí druhým žákovským družstvem se stali chlapci o 2 až 4 roky mladší. Toto družstvo tvořili zejména Ladislav Effenberk, Vladimír Valenta, Jiří Welsch a Pavel Teplý. Většina z těchto hráčů z mládežnických kategorií se propracovala do družstva mužů, ale i do světa např. Jiří Welsch (viz. Obr. 9) (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

Roku 1987, rok poté co bylo v oddílu založeno družstvo žáků, taky dostaly prostor v oddíle dívky, které byly přihlášeny do oblastní soutěže žákyň. Postupně se dívčí družstvo propracovalo do staršího dorostu, kde dívčí působení v holickém basketbalu skončilo. Přesto stále pokusy o znovu založení samostatného dívčího družstva přetrvávají. I přes neúspěch, v Holicích vyrostlo několik hráček republikové úrovně např.: Aneta Půlpánová, která dosáhla až na reprezentaci v mládežnických kategoriích, dále Martina Kroutilová, Barbora Záleská a Kateřina Valentová (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

Devadesátá léta jsou pro holický basketbal jednou velkou společenskou změnou. Do roku 1997 byl oddíl stále pod hlavičkou TJ Jiskra Holice, kdy členové klubu usilovali o osamostatnění. To přichází v roce 1996, kdy výkonní členové sestavují potřebné náležitosti pro stanovení samostatného sportovního klubu. To tedy přichází 21. ledna 1997 kdy v Holicích vzniká samostatný klub pod názvem „Basketbalový všesportovní klub Holice (BVK Holice)“. Rokem 1997 tedy začíná éra samostatného basketbalového klubu v Holicích. Začíná se rozvíjet modernější basketbal. Také se začal rozvíjet projekt, který byl ještě u svého zrodu nazvaný „Holická basketbalová škola“. Tento projekt byl organizován vedením klubu, které pořádalo pro hráče, letní a zimní soustředění s cílem věnovat hráčům více času a tak je ve velké míře směřovat k vrcholu. Školou prošly a stále procházejí zejména mladší ročníky, na které se v tomto projektu klade velký důraz a to hlavně na jejich sebe rozvoj. Z těchto ročníků se podařilo vychovat talentované a úspěšné hráče jako jsou například Marek Welsch (syn Petra

Welsche, který je bratrem úspěšného Jiřího Welsche), Viktor Půlpán (mládežnický reprezentant, aktuálně hráč prvoligových Pardubic). Díky této „škole“ je také doplňováno družstvo mužů, které se prozatím skládá z basketbalových samouků, mladými hráči z mládežnických kategorií. I jejich zásluhou se družstvo mužů posouvalo vzhůru v tabulce, zápas od zápasu a mužstvo si po dvou letech polepšilo postupem z okresního přeboru do vyšší 3. celostátní ligy. (L. Svoboda & Welsch, 2004; L. Svoboda et al., 2018).

5.2.4 21. století

Do nového tisíciletí vstoupil holický basketbal s velkým nadšením a vervou dále basketbal rozvíjet. Moderní éra přinesla mnoho nového, ale i neznámého do sportu pod bezednými koši. Přiházely nové tváře, které se chtěly naučit a obětovat basketbalu kapku svého života, ale i ti co holickému basketbalu mnoho obětovali, jednou museli odejít.

Jeden z prvních větších úspěchů nás vede do roku 2004, kdy s oporami a odchovanci klubu, dosáhlo družstvo mužů na postup z oblastní soutěže Východočeského kraje do přeboru Východočeského kraje. Později byla tato soutěž přejmenována na „Východočeskou ligu“ a zároveň je toto do dnes nejvyšší soutěž společná pro Pardubický a Královéhradecký kraj. Dále se jen úspěchy v novodobém holickém basketbalu pomalu, ale jistě nabalovaly. Účast na mistrovství republiky mladších minižáků v roce 2009 ve Svitavách. V témže roce bylo uskutečněno zimní soustředění a mezinárodní turnaj, který byl obohacen o besedu s Jiřím Welsem. Velmi plodnou sezónou na klubové úspěchy byla sezóna 2013/2014, kdy na mistrovství ČR přispěla družstva minižáků a žáků medailí z tohoto vrcholu sezóny. I muži dosáhli vrcholu sezóny, když se stali absolutními vítězi Východočeské ligy a zajistili si tak postup do 3. nejvyšší celorepublikové soutěže s názvem „2. liga“. Tuto soutěž hrají muži doposud, s tím, že se mohou účastnit Českého poháru, který je konstruován tak, že i týmy z nižších soutěží se mohou střetnout s lepšími a kvalitnějšími týmy. O dva roky později se dařilo spíše mládežnickým týmům pod trenérskou dvojicí Pavel Dvořák a Pavel Welsch, kteří dovedli v roce 2015 družstvo starších minižáků (U12) k účasti na turnaji mistrovství republiky a družstvo minižáků (U11) k historickému druhému místu na tomto turnaji. (L. Svoboda et al., 2018).

Mnoho odchovanců holického basketbalu namátkou Viktor Půlpán, Tomáš Dvořák, Marek Welsch získalo tituly mistrů republiky v jiných zkušenějších klubech, kam odcházeli se svou získanou pílí za zkušenostmi a kde se jim podařilo získat jedinečný a výjimečný titul.

Kvalita basketbalu v malém městečku u Pardubic neustále roste vzhůru a doufám, že na této úrovni, budou současní trenéři nadále vychovávat takové hráče, kteří budou Holice pomyslně reprezentovat v republikových i světových soutěžích a že se bude v Holicích i nadále tento krásný sport rozvíjet.

5.2.5 Osobnosti holického basketbalu

Klubová historie úspěšných a kvalitních vychovaných hráčů je poměrně strohá, přesto ale zajímavá v podobě odchovanců vysokých světových kvalit, ale i evropských a republikových.

Za zmínku stojí, že na palubovkách holického basketbalu se představili hned tři generace z rodiny Welschů. S basketbalem v Holicích začal otec Jiřího a Petra Welsche a dědeček Marka Welsche **Pavel Welsch**. Právě Pavel Welsch je zakladatelem basketbalu v rodných Holicích, kde sám působil. Zasloužil se o velký rozvoj klubu, kterému obětoval hodně sil a úsilí, aby basketbal v Holicích byl tam, kde je teď. V současnosti je členem vedení klubu a trenérem mládežnických družstev, které připravil a posunul k účasti na MČR.

Největší osobností basketbalu v Holicích je bezpochybně **Jiří Welsch**. Talentovaný hráč s potřebnou výškou dosáhl k basketbalovému úspěchu jak v Evropě, tak ve světě. Prošel všemi výběry reprezentačních družstev od dorostenců až do týmu mužů, který zaznamenal historický úspěch v podobě 6. místa na MS v Číně 2019, to už ale bez Jiřího, který ukončil v roce 2018 basketbalovou kariéru. V tuzemských klubech se prosadil nejen v Pardubicích, zde byl v 17 letech oporou mužského družstva, zde i vystudoval Sportovní gymnázium. Po maturitě se přesunul do hlavního města, kde hájil dres Sparty Praha. Po dvou úspěšných letech v pražském klubu přestoupil do slovinského klubu KK Union Olympia Lublaň, se kterým se stal dvakrát mistrem Slovinska a vítězem Jadranské ligy. Potěšil ho i zisk poháru pro neužitečnějšího hráče této soutěže. Svými sportovními výkony, které předváděl ve slovinském klubu, zaujal kluby ze zámořské NBA. Účastnil se tak draftu do NBA, kdy si ho v červnu roku 2002,

jako druhého Čecha v historii NBA, vybral tým Philadelphia 76ers, který ho v zápětí poslal do týmu Golden State Warriors. Celkem v zámoří strávil 4 sezóny a prošel 4 týmy GSW, Cleveland Cavaliers, Dallas Mavericks a Boston Celtics. Poté se vrátil zpět do Evropy, kde působil 4 roky v Unijica Málaga, jeden rok v belgickém klubu Spirou Charleroi a Estudiantes Madrid. Nakonec se vrátil zpět do ČR do mistrovského Nymburka, se kterým sám získal pět titulů mistra ČR. Svoji úplně poslední basketbalovou profesionální sezónu ukončil tam, kde s ní začal a to v Pardubicích. Jako jediný se zúčastnil také všech ME, na kterých figurovala samostatná Česká republika. (L. Svoboda et al., 2018).

Mezi další úspěšné členy rodiny Welschů patří bratr Jiřího **Petr Welsch**. Ten hájil dres Pardubic v dorostenecké a 1. lize mužů. Odtud později odešel do Nového Jičína, se kterým v roce 1999 stal mistrem republiky. Ve stejném roce se po boku bratra zúčastnil ME ve Francii. Po čtyřech letech strávených v novojičínském klubu se přesunul do Polska, kde postupně působil ve třech týmech. Poté se konal návrat do novojičínského klubu, kde působil další rok. Kvůli následkům těžkých zranění musel ve 27 letech ukončit profesionální kariéru basketbalisty. To ho ale nezastavilo a v tom co měl uloženo hluboko v srdci, v lásce k basketbalu, se nadále věnoval na holické palubovce. Synem právě Petra je mladý **Marek Welsch**. Hráč, který prošel jak Holicemi, tak Pardubicemi, kde stejně jako jeho strýc Jiří vystudoval Sportovní gymnázium. Ještě při studiu se přesunul do Prahy, kde působil v týmu GBA, se kterou se stal dvakrát mistrem ČR. Nevyhnul se ani mládežnickým reprezentacím, ve kterých se mu báječně dařilo. Stal se i součástí týmu mužů Svitav, kteří hrají nejvyšší basketbalovou soutěž v ČR. Nyní hájí basketbalové barvy zámořské univerzity (L. Svoboda et al., 2018).

Dále koho můžeme zmínit z odchovanců holického basketbalu je např. **Viktor Pulpán**. Aktuálně hráč mužů Pardubic a reprezentant, **Aneta Pulpánová**, sestra Viktora, reprezentantka a bývalá hráčka Hradce Králové, kde získala několik titulů, **Pavel Harčár**, **Vítězslav Trojan**, **Tomáš Dvořák** a **Marek Pulpán**, mladí hráči, kteří oblékají dres Pardubic v juniorech.

5.3 Vysoké Mýto

Vysoké Mýto leží ve východních Čechách, přesněji v okrese Ústí nad Orlicí. K založení města se musíme vrátit do roku 1262, kdy bylo založeno králem Přemyslem Otakarem II.. Ve spojitosti se sportem se nejvíce ve Vysokém Mýtě mluví právě o basketbalu, kde zde na území města byla uspořádána naprosto první ukázka basketbalu v roce 1897 (Město Vysoké Mýto, n.d.).

5.3.1 Basketbal ve Vysokém Mýtě

Vysoké Mýto se považuje za basketbalovou svatyni, ve které to všechno začalo. Odsud se basketbal začal šířit do dalších měst republiky.

Současná vysokomýtská basketbalová generace, jak v mužských, tak v mládežnických kategoriích se pohybuje v krajských a oblastních přeborech, ale i ženské kategorie vytvářejí současných soutěžích konkurenci. Basketbal je zde provozován více jak 120 let a za tu dlouhou dobu se tento sport velice změnil a rozvinul. V počátcích basketbalu ve VM byla košíková spíše venkovní záležitostí, postupem let se míčová hra přemístila do uzavřených prostor, jak je tomu dnešní zvyklostí. Velkého rozvoje se hra dočkala až po 2. světové válce, kdy se basketbal začal šířit po celé republice (TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

5.3.2 Začátky basketbalu ve Vysokém Mýtě

Všeobecně je známo, že košíková se do Evropy dostala z Ameriky přes oceán kolem roku 1881 kmenem pojmenovaným „Mormoni“, ale také skrze vojáky, kteří sloužili v zámoří a „know-how“ košíkové přivezli s sebou do Evropy (Kučera, 1997).

Mezníkem, kterým vývoj basketbalu odstartoval na území České republiky, je rok 1897. Než začal gymnazijní tělocvikář Jaroslav Karásek propagovat košíkovou v rámci výuky tělocviku, předcházelo založení Spolku pro pěstování mládeže ve Vysokém Mýtě Josefem Klenkou v roce 1891. Po spolupráci Karáska a Klenky se rozhodl Karásek objednat pro Vysoké Mýto sestavu výzbroje a herního náčiní pro různé sporty. Mezi náčiními se nacházela atletická výzbroj, jako byly oštěpy, koule, disky, tyče, pálky na kriket, ale i míčky. A mezi objednanými věcmi se nacházelo vybavení potřebné pro košíkovou. Po příchodu náčiní se tedy v rámci Klenkova spolku Karásek rozhodl zorganizovat v létě 1897 představení právě nového sportu a to košíkové. Základní

pravidla podle učitele Karáska byla: dva košíky o průměru 30 cm připevněné ve výšce dvou metrů na sloupcích pro skok vysoký, proti sobě stála dvě družstva o 6-8 hráčích, míč se nesměl nosit více jak dva kroky, mohl se bít o zem a družstvo s více koši zvítězilo. O rok později sepsal Josef Klenka první česká pravidla pod názvem „Házená do koše – košíková“. V této době byla košíková více méně brána jako hra pouze pro mládež. Nová pravidla hry se začala rozvíjet až po druhé světové válce (Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

5.3.3 Konec 30. let – 90. léta

Basketbal v modernějším pojetí ve Vysokém Mýtě se datuje do roku 1939, kdy na zdejší reálné gymnázium nastoupil profesor tělocviku Jaroslav Remeš. Člověk, který dokázal sjednotit a získat mládež pro sport, zejména lehkou atletiku a basketbal. Profesor vedl jednání se sokolskou obcí na téma, zda by se mohla košíková provozovat v sokolovně. To se mu podařilo a tak vznikl první oddíl košíkové v rámci Sokola. Tento první oddíl on sám trénoval a i aktivně v něm hrál. První utkání proběhlo v sokolovně s Novými Hradky, které oddíl z VM vyhrál. K propagaci této hry byly také uspořádávány turnaje. V roce 1940 byl ve vysokomýtské sokolovně uspořádán turnaj za účasti Sokola Královo Pole, Sokola Židenice a Sokola Žižkov. Družstvo z VM bylo tvořeno ze studentů reálného gymnázia. V tomto období se do tohoto sportovního odvětví zapojilo i družstvo žen. V roce 1941 byl Jaroslav Remeš nacisty zatčen a převezen do koncentračního tábora, kde zahynul. Po jeho smrti zažívá košíková ve VM útlum. I přes to, se ještě za války v roce 1943 odehrál ve vysokomýtském okrsku turnaj, který zájem o tento sport opět oživil. Po osvobození v roce 1945 přebírá odpovědnost za oddíl Rudolf Šlemín, aktivní hráč a také profesor tělocviku. Oddíl trénoval v nepříznivých podmínkách, a to v malé tělocvičně reálného gymnázia. Družstvo bylo opět tvořeno z řad těchto studentů. Po obnovení Sokola ve městě v roce 1948 se vysokomýtští zapojují do krajských soutěží a jsou znovu konkurenty pro ostatní účastníky východočeských soutěží (Anonymous, 2011; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Prakticky největšího rozmachu zažívá basketbal ve Vysokém Mýtě na začátku 50. let 20. století. Pro sezónu 1950/1951 byl nově založen oddíl košíkové Sokol Vysoké Mýto, později Spartak. Prvními zástupci oddílu byli Luboš Dušek, Vlasta Andrlé, Sandže Stepanov, bratři Jágrové a další. Díky Lubošovi Duškovi, který si sám dobrovolně vedl tehdy kroniku košíkové, se dnes můžeme dozvědět to, co se odehrávalo

na palubovkách ve VM před 70 a více lety. Přestože existovaly tři celky mužů, dorostenci a dorostenky, do průběhu sezóny 1950/1951 zasáhly pouze dva celky mužů a dorostenci. Mužům se v první oficiální sezoně dařilo, protože vyhráli okresní přebor, domácí turnaj pořádaný v sokolovně a reprezentovali Orlicko v meziokresních utkáních. Také se zúčastnili krajské soutěže, ve které skončili na třetím místě za Pardubicemi a Chrudimí. Dorostenci v okresním přeboru zvítězili a zajistili si tak postup do oblastní soutěže (Anonymous, 2011; Kučera, 1997).

V roce 1951 se ve Vysokém Mýtě vytvářely Dobrovolné sportovní organizace (DSO). Vznikly zde tak celky DSO Karosa a Spartak THZ Vysoké Mýto. V těchto oddílech byl výrazný důraz kladen na výchovu a organizaci. Basketbalisté se také nemalým zapříčiněním zasloužili o vybudování moderního (na tu dobu) multifunkčního stadiónu, kde bylo postaveno i asfaltové venkovní hřiště pro košíkovou (viz Obr. 10). Sezóna 1951/1952 přinesla o něco bohatší činnost. Pro tuto sezónu byly zapojeny čtyři celky: muži, ženy, dorostenci a dorostenky. Muži si od minulého roku polepšili a skončili na 2. místě za Pardubicemi. Hráčem, trenérem a kapitánem v jedné osobě byl Vlasta Andrlé, který dosáhl na 482 vstřelených bodů v sezoně. Ženské družstvo, vedené Jiřím Vondřeje, které se utkalo o titul krajského přeborníka, tvrdě narazilo, když podlehl Sokolu Pardubice. Dorostenci skončili na předposledním místě, za to dorostenky si vedly o něco lépe, když skončily na 3. místě za Přeloučí a Chrudimí. V další sezoně 1952/1953 se muži pohoršili, skončili na 4. místě. Utkali se s krajskými družstvy jako Hradcem, Prahou a Brnem a všechny skončily fiaskem. V této sezoně hrály dorostenky jen přátelsky. Pro sezónu 1953/1954 bylo vrcholem uspořádání celostátního finále DSO Spartak v košíkové, kam na půdu Vysokého Mýta zavítala družstva Brna, Prahy, Plzně, Přelouče, Hradce a Košic. Celá tato akce se odehrála na venkovním asfaltovém hřišti. Vysoké Mýto se umístilo na 4. místě. Stěžejním bodem této sezóny byla také návštěva Zbrojovky Brno, kdy soupeři přesvědčivě vyhráli 116:46. Muži se v krajské soutěži umístili na 2. místě a zajistili si tak postup do krajského přeboru. Dorostenci poprvé vyhráli krajský přebor, ve finále zdolali Pardubice. Ženy v sezoně hrály jen přátelsky. Muži zopakovali v sezoně 1954/1955 z té minulé 2. místo. Střelecky se velmi dařilo mladému Solfronkovi, který zaznamenal 700 bodů. Ženy se zapojily do soutěže a vytěžily 4. místo. Dorostenci hráli jen přátelsky (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992)

Po přiřazení Čáslavi v sezóně 1955/1956, byla soutěž zkrácena a muži skončili na 4. místě. První dvě místa obsadily Pardubice a třetí zůstala Čáslav. Dorostenci se opět zapojili do soutěže a byli čtvrtí. O vítězi nebylo pochyb, prvenství uhájila Přelouč. Pro sezónu 1956/1957 byl oddíl rozšířen o žákyně, které hrály zatím jen přátelsky a žáky, ti hned na úvod byli druzí v kraji. Ženy byly páté ze šesti účastníků v soutěži, dorostenci si udrželi krásné druhé místo za Přeloučí a muži vybojovali pěkné třetí místo. Sezóna 1957/1958 byla ve znamení dorostenecké ligy. Dorostenci si polepšili příchodem Hudlera a Foltýna a vyhoupli se tak do čela tabulky krajské košíkové. Titul krajského přeborníka nebyl všechno, dorostence čekala kvalifikace o ligu, ve které skončili za Hradcem a Blanskem třetí a do ligy se tak nedostali. Muži končí na pátém místě, soutěž vyhrála Chrudim. Ženy v soutěži skončili páté, žáci pak hráli jen přátelsky. Muži v nadcházející sezóně 1958/1959 skončili v obležení silné konkurence na 3. místě v kraji. Dorostenci a ženy se v soutěžích museli smířit se 3. místem, žáci byli druzí. V sezóně 1959/1960 začínají z mužského družstva odcházet hráči a tak družstvo končí na posledním místě. Proto v letech 1959-1963 mužský basketbal ve Vysokém Mýtě skoro neexistoval. Dorostenci po velkém úsilí dosáhli na druhé místo v soutěži. Žáci byli třetí a totéž vybojovaly ženy. Po této sezóně se družstvo žáků zcela rozpadlo (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Sezóny 1960/1961, 1961/1962 a 1962/1963 byly velmi chudé. V těchto sezónách soutěžily více méně jen ženy. V každé z těchto tří sezón se umístily na 5. místě. Do sezóny 1962/1963 se zapojily dorostenky (5. místo v kraji) a žákyně (3. místo). Touto sezónou 1962/1963 se ženy na delší dobu rozloučily nejen se sokolovnou, ale i činností. V roce 1963 zakládá nové dorostenecké družstvo Jiří Krčil. Družstvo zatím hraje jen přátelsky a sbírá zkušenosti pro příští sezónu. Mužská scéna se opět probouzí pro sezónu 1963/1964. Muži chtějí obnovit tradici ve městě, a tak začínají hrát alespoň přátelské zápasy. Dorostenci obsazují v krajské soutěži 2. místo. V sezóně 1964/1965 se muži neobjevili, jak se předpokládalo a hrají ji tak jen dorostenci, kteří se opět umístili na druhém místě v krajském přeboru za Rudou hvězdou Pardubice (Anonymous, 2011; Kučera, 1997).

K dorosteneckému celku pro sezónu 1965/1966 se připojuje trenér Josef Kučera, který družstvo stabilizuje. Dorostenci bojovali, ale opět to na vytoužené první místo nestačilo a skončili druzí. První opět RH Pardubice. Dorostenky se účastní okresního přeboru, kde je jejich 2. místo úspěch. Do soutěže se chystají i muži po dvouleté

přestávce. Muži nakonec končí na 6. místě, protože soutěž se soutěže pardubického a královéhradeckého kraje spojily a konkurence tak byla velká. Muži se přes velkou bojovnost a úsilí v sezóně 1966/1967 umístili na skvělém 2. místě v okrese. Dorostenky napodobily muže, když v okrese skončily druhé. Dorostenci si proto tuto sezónu vybojovali účast v krajském přeboru, kde to nedopadlo podle jejich představ a skončili sedmí. Velkým překvapením byli žáci, kteří pod vedením Vlasty Anrdleho vybojovali v krajské soutěži 2. místo. I ženy se předvedly v dobrém světle, když se staly okresními přebornicemi. Okresními přeborníky sezóny 1967/1968 se stali vysokomýtské muži. Velký úspěch pro vysokomýtský basketbal. Ve velké konkurenci předvedli dorostenci 3. místo. Dorostenky v této sezóně hrály jen přátelsky. V sezóně 1968/1969 nastala tzv. „rudá krize“, ta vedla k sestupu mužů a odchodu hráčů z mužského družstva. Pomyslným „záchranným člunem“ byl Josef Kučera, který nastřílel v soutěži 720 bodů. Dorostenci měli dvě družstva, starší dorost, ti skončili sedmí a mladší dorost, ten se umístil na bronzové příčce. V přelomové sezóně 1969/1970 se muži umístili v okresním přeboru na 1. místě. Rekordní počet bodů vstřelených v sezóně si opět připsal Josef Kučera, tentokrát s 1252 body. Dorostenci opět zůstali třetí v přeboru, lepší byla jen Přelouč a RH Pardubice (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Nová sezóna 1970/1971 se pro muže „A“ změnila a to v počtu odehraných zápasů, jichž bylo 84. Standardem v minulých sezónách bylo kolem 40. Družstvo mužů „A“ nakonec v oblastní soutěži obsadilo slušné 3. místo a v okresní soutěži skončilo na druhém místě. Družstvo mužů „B“ se umístilo na 7. místě v oblastní soutěži. Dorostenci se pyšnili také dobrou odehranou sezónou, ve které dokázali vyhrát okresní přebor a probojovat se do oblastního finále, kde podlehli Pardubicím a obsadili tak 2. místo. V další sezóně 1971/1972 se družstvo mužů opět pyšnilo v počtu odehraných zápasů, tentokrát to bylo ovšem o 4 zápasy méně než v minulé sezóně. Z 80 zápasů dokázali muži 63krát vyhrát. S těmito výsledky muži ovládli soutěž. Dorostenci vyhráli pro tuto sezónu okresní přebor a zůstali čtvrtí v oblastní soutěži. Na začátku sezóny vznikl kolektiv dorostenek, který i přes nezkušenosti dokázal uhrát 2. místo v okrese. V prvním roce ve vyšší soutěži v letech 1972/1973 se muži udželi, ale skončili na 8. místě. Okresní přebor muži ovládli. Celkově muži sehráli 70 utkání. Dorostenci se v prostředí konkurence této sezóny museli hodně snažit, aby dosáhli na 1. místo v okresním přeboru, což se jim nakonec podařilo. Po dlouhé odmlce se zapojily i ženy. V oblastním

přeboru skončily čtvrté a v okresním získaly 2. místo. V září roku 1972 byl uspořádán první sraz, na kterém se sešly všechny generace vysokomýtského basketbalu. Sezóna 1973/1974 byla pro basketbal Vysokého Mýta velmi úspěšná. Muži dokázali vyhrát oblastní přebor a stali se tak přeborníky východočeského kraje (viz. Obr. 11). Úspěch, který se dodnes nepodařilo zopakovat. V tomto ročníku chyběla dorostenecká kategorie. Dívky naopak překvapivě vyhrály s jedinou prohrou oblastní přebor a vyhrály i ten okresní. V září byl opět úspěšných sraz, v pořadí už druhý. Tato sezóna byla opravdu velkým úspěchem pro barvy Vysokého Mýta. V sezóně 1974/1975 muži zopakovali velmi pěkné výsledky, když zaznamenali 1. místo v okresním přeboru a 2. místo v oblastním přeboru. Dorostenci se zpět vrátili na hřiště, ale výkony nepředvedli, když se jim podařilo vyhrát jen 3krát. Ženy nedokázaly navázat na minulý rok a skončily páté (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Sezóna 1975/1976 byla pro muže ve znamení poklesu formy a následného boje o záchranu v oblastním přeboru. Nakonec se zázrak podařil a v bojích o záchranu VM skončilo na 8. místě a v soutěži se udrželo. To neplatilo o okresním přeboru, kde muži zvítězili. Dorostenci po bojích o první příčku s Litomyšlí vzešli jako poražení a museli se tak spokojit s 2. místem. Z dorostenek se staly ženy, ale v soutěži neměly moc šancí a výsledkem bylo celkové 9. místo. V sezóně 1976/1977 přišel pád mužů z východočeské soutěže do podpalubí. Za příčinu se pokládá odchod hráče Smolíka do Hradce Králové, Jetleby do Prahy a Josefa Kučery do Trutnova. Všechny odchody oslabily tým natolik, že se v soutěži neudržel. Ani dorostenci se po odchodu trenéra Kučery v soutěži neprosadili. Stejně problémy nastaly u dívčího družstva. Změna přišla v sezóně následující 1977/1978. Muži se zvedli ze dna a vyhráli okresní přebor, v oblastním přeboru skončili pátí. Dorostenci skončili v oblastním přeboru čtvrtí. O něco lepší byla sezóna 1978/1979 kde muži i dorostenci startují v krajské soutěži, muži končí čtvrtí a dorostenci sedmí. Oba celky pak suverénně vítězí v okresním přeboru. Sezóna 1979/1980 se pro muže vyvíjela podstatně lépe, když vyhráli okres a v oblastní soutěži končili na 3. místě. Dorostenci jsou na tom podobně, dosahují na prvenství v okrese a v oblasti končí pátí. Nově je založeno družstvo žáků (Anonymous, 2011; Kučera, 1997)

Novou sezónu 80. let 1980/1981 započali žáci prvním startem v soutěži, kde skončili na 5. místě. Muži už tradičně zvítězili v okresním přeboru, v krajské soutěži se museli smířit s bramborovou pozicí. Sezóna 1981/1982 byla podobná jako předchozí. Muži vítězové okresu a v kraji končí tentokrát na 3. místě. Žáci se posunuli o jednu

příčku výše na 4. místo. Muži v sezóně 1982/1983 opět obhájili prvenství v okresním přeboru, ale v kraji se propadli na osmou příčku. Za to žáci si polepšili na 3. pozici. Sezóna 1983/1984 stejná jako ta předchozí jen s tím rozdílem, že si muži polepšili sedmým místem v oblastní soutěži. Pro sezónu 1984/1985 platilo pravidlo prvního místa v okresní soutěži pro muže. Ti se také zlepšili v kraji, uhráli třetí místo. Žáci se od minulého roku propadli o jednu příčku, tedy na 4. místo (Anonymous, 2011; Kučera, 1997).

V sezóně 1985/1986 startují žáci v mladším dorostu a obsazují 6. místo. Touto sezónou skončila absence ženského basketbalu. Zakládá se družstvo žákyň, kterého se ujímá Franz Tomášek. V první sezóně žákyň v letech 1986/1987 se mu příliš nedařilo. Nasvědčovaly tomu výsledky 0:131, 0:124, které hovořili ve prospěch soupeřů. Dorost končí na čtvrtém a muži v oblastní soutěži na šestém místě. Muži v další sezóně 1987/1988 zakotvili na 6. místě v oblastní soutěži. Dorostenci se propadli na 5. místo. Za to žákyně se o 100% zlepšily a uhrály krásný výsledek 4. místo před Přeloučí, Pardubičkami a Č. Třebovou. V sezóně 1988/1989 sice muži opět vyhráli okresní soutěž, ale v kraji se jim nepříliš dařilo a skončili tak na 7. místě. Dorostenci zůstali pátí a dorostenky deváté. Ale děvčata se dále učila basketbalové abecedě a v sezóně 1989/1990 poskočily na 5. pozici. Z tohoto období není více informací, jen že muži skončili sedmí v soutěži a dorostenci čtvrtí (Anonymous, 2011; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

V oblastní soutěži pro sezónu 1990/1991 si muži polepšili na 3. místo za Teslou Pardubice a Turnovem. Starší dorostenky po odchodu některých hráček oslabily, ale přesto se v krajském přeboru udrželi na 4. místě. V sezóně 1991/1992 přišel v kategorii mužů propad v soutěži na předposlední místo, soutěž ukončili pouze se čtyřmi výhrami. Z kategorie dorostenek se staly ženy, neboť přebor dorostenek se pro malý počet hráček neuskutečnil. I s adekvátními zkušenostmi hráček ve věku 14 – 18 let se však družstvu podařil pěkný výsledek v podobě 6. místa. Pod novým názvem - Oblastní přebor žen hrálo v sezóně 1992/1993 celkově 9 družstev. Děvčata se v této sezóně opět zlepšila a skončila na 4. místě. Do sezóny 1993/1994 vstupují muži s tím, že si jdou jen zahrát, nezajímá je výsledek ani na výkony se nezaměřují. Proto končí na 11. místě v oblastní soutěži. Co se týče žen, tak v této sezóně bylo nasazeno opět 9 družstev do oblastního přeboru, ve kterém se ženy z Vysokého Mýta umístili na 3. místě. Potýkali se s problémy se soupiskou hráček, povětšinu sezóny tak odehrály pouze v šesti. Pro

sezónu 1994/1995 se mění post trenéra pro mužské družstvo, kam nastupuje Jiří Ropek. Pod tímto mladším trenérem neskousnou trénovat a hrát staří muži a tak odcházení a do týmu mužů se posouvají mladíci z řad dorostenců, které si trenér Ropek vychoval. Po nově utvořeném týmu získávají muži 3. místo, což jim zajišťuje start v oblastním přeboru. Do sezóny žen se do oblastního přeboru přihlásilo 11 družstev. Ani v takto velké konkurenci se vysokomýtské ženy neztratily a obsadily 2. místo za Hradcem Králové. (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Druhá sezóna (1995/1996) mužů pod vedení Jiřího Ropka se vydařila a muži obsadili 5. místo. Ženy po dobrých výkonech a pouze 4 porážkách obsadily 2. místo v oblastním přeboru. Muži v sezóně 1996/1997 obsazují v oblastním přeboru 10. místo. Co bylo, ale hlavní pro tuto sezónu byly stoleté oslavy výročí basketbalu, jak ve Vysokém Mýtě, tak v Čechách. Oslavy proběhly důstojně, sešli se jak stále aktivní, tak bývalí hráči. Do VM zavítali všichni, kteří byli s basketbalem spjatí a nechtěli si tyto oslavy nechat ujít. Sezóna 1997/1998 byla pro muže a nově dorost stejná, obě družstva se v oblastním přeboru udržela jen a pouze na 5. místě. Jako na houpačce byla pro muže sezóna 1998/1999, konečným pořadím pro ně v oblastním přeboru bylo až 9. místo. Dorostenci byli opět pátí. V sezóně 1999/2000 přišlo zlepšení mužů, kteří obsadili v oblastním přeboru 5. místo. Za to dorostenci se dostali až na vrchol, když po závěrečném play-off s Jičínem získali titul oblastního přeborníka (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

5.3.4 21. století

První sezóna v novém tisíciletí, tedy sezóna 2000/2001 připravila mužům silnou konkurenci a tak v oblastním přeboru vybojovali pouze průměrný výsledek v podobě sedmého místa. Za to dorostenci si zopakovali finále, ve které naopak narazili na Teslu Pardubice, která pro mě byla až moc velké sousto, a tak se museli spokojit s 2. místem. Oba vysokomýtské celky ale dokázali vyhrát turnaj v Ústí nad Orlicí „Memoriál Ing. Bohuslava Langa“. V sezóně 2001/2002 uspořádali hráči a hráčky v rámci oslav 740 let města VM a 105 let basketbalu, úspěšný sraz. Muži skončili v oblastní soutěži na celkem příjemné 5. pozici. O něco více se dařilo dorostencům, kteří obsadili 3. místo v oblastním přeboru. Dorostenci se opět účastnili turnaje v Ústí, který opět ovládli. Sezóna 2002/2003 poněkud nestandardní. Jelikož vysokomýtská hala byla v rekonstrukci, skoro polovinu soutěže museli muži odehrát nejprve na hřišti soupeřů,

což se také odrazilo na konečném pořadí, takže mužům po konci soutěže náleželo 7. místo. Muži se i zúčastnili turnaje v Litomyšli, ze kterého si přivezli druhé místo. Dorostenci opět hráli oblastní přebor v rámci Pardubického kraje a třetí místo, které získali, bylo uspokojující. Nejlepším střelcem byl Jiří Jelínek, pozdější hráč Pardubic a reprezentant. V další sezóně (2003/2004) si muži v soutěži o něco polepšili, když vyrovnali svoje výkony a postoupili tak na konečnou 5. pozici. K dorostencům přichází nový trenér Oskar Ropek, který s chlapci dokázal uhrát krásné 3. místo. Jiří Jelínek už za dorost nenastupoval, byl zaneprázdněn v Pardubicích. Jiří Ropek uvedl opět v pokušení malé žáčky, kteří hráli jen přátelsky. Vysokomýtské mužstvo v sezóně 2004/2005 v krajském přeboru obsadilo pouze 7. místo. Do mužstva se zapojili nově příchozí hráči i dorostenci. Dorostencům se naopak dařilo a zůstali pouze za Chrudimí na druhém místě. Žáci se umístili také na druhém místě za Chrudimí. Ještě na začátku sezóny byl uspořádán Memoriál bývalého hráče VM Jana Jetleby, ve kterém se muži umístili za Svitavami na druhém místě. (Anonymous, 2011; BK Sokol Vysoké Mýto, 2016).

V další sezóně 2005/2006 si mužské družstvo polepšilo o dvě příčky v soutěži od minulého ročníku a bylo páté. Muži se také opět účastnili vysokomýtského memoriálu, na kterém obsadili druhé místo za celkem z Mohelnice. Žáci pod vedení trenéra Oskara Ropka skončili v soutěži na 5. místě. Zlepšení mužů přišlo v sezóně 2006/2007, když celkově skončili na 3. místě za Rychnovem a Chrudimí. Záříjový Memoriál Jana Jetleby ovládl Tišnov, Vysoké Mýto bylo opět druhé. V soutěži se dařilo i žákům, skončili na 4. místě. Hlavní náplní sezóny 2007/2008 byl sraz k 110 letům basketbalu, který uspořádali hráči, a byl opět úspěšný. Sešlo se mnoho pamětníků a společně to všichni oslavili. Muži již „tradičně“ zůstali na sedmé příčce. Konkurence v tomto ročníku byla vysoká. Mladší dorostenci pak byli šestí v kraji. Podobný průběh minulé sezóny měla ta mužská sezóna 2008/2009, když opět družstvo obsadilo pouze 7. místo. V první polovině soutěže to vypadalo, že muži udrží 3. příčku, ale obrat nastal v druhé polovině, kde družstvo zcela propadlo. Dorostenci obsadili 3. pozici v tabulce, to se dalo považovat za úspěch v krajském přeboru. Žáky v této sezóně vedl Ropek, se kterým se družstvo udrželo na středu tabulky. Pro muže byla sezóna 2009/2010 velkým zklamáním. Museli se smířit po ne příliš vyrovnaných výkonech s 10. místem. Za to dorostenci se postarali o úspěch. Vyhráli krajský přebor a postarali se tak o malé zlepšení celé sezóny (Anonymous, 2011).

Pro sezónu 2010/2011 družstvo mužů prošlo omlazením, ale naopak i někteří hráči ukončili kariéru a to se podepsalo na výsledku. Muži skončili na 11. místě ze 13 účastníků v soutěži. S podobným umístěním na tom byli dorostenci pod vedením trenérů Jiřího Blažeje a Josefa Ropka. Obsadili podle slov z úst trenérů po „hrozných výkonech“ předposlední místo. Po dlouhé odmlce se formuje dívčí tým, který si vzal pod křídla Martin Sejpka a hraje zatím spíše jen přátelsky. Vysokomýtský basketbalový klub oslavil v sezóně 2012/2013 115 let od svého vzniku. V této sezóně hráli muži Východočeskou ligu. Po základní části končí na 9. místě a v nadstavbě o konečné 6. - 12. místo, obsazují konečné 6. místo. Do sezóny se zapojily znovu i juniorky, které pod vedením Martina Sejpky a Jiřího Blažeje ukončily soutěž oblastního přeboru na 5. místě. V této sezóně se zahájila přípravná činnost pro žáky a žáčky. V sezóně 2013/2014 muži hrají opět Východočeskou ligu a v základní části vybojují 7. místo z 9 účastníků v soutěži. Družstvo juniorek se muselo spokojit s posledním místem v oblastním přeboru. Nejmladší smíšené družstvo žáků a žaček vybojovalo v základní části divize „Jih“ krásné páté místo. V letech 2014/2015 se na vysokomýtských palubovkách ukazují muži, juniorky, žáci, žákyně a minižáci. V poslední detailněji popsané sezóně v rámci basketbalu Vysokého Mýta je sezóna 2015/2016, do které zasáhla družstva mužů, kadetů, kadetek a žáků (Anonymous, 2011; BK Sokol Vysoké Mýto, 2016).

5.3.5 Osobnosti vysokomýtského basketbalu

Skrze basketbalový klub ve Vysokém Mýtě prošlo veliké množství talentovaných hráčů, ať už na začátku založení klubu, v průběhu nebo novodobém basketbalu 21. století. Za zmínění stojí několik jmen, které vysokomýtskému basketbalu udělali jméno a rozšířili tak basketbalovou myšlenku dále.

Jedním z nich je **Josef Kučera**, dlouholetý hráč, trenér a organizátor. V začátcích vysokomýtského basketbalu působil jako velmi dobrý hráč. To se podstatně odrazilo v počtu odehraných utkání, kterých odehrál za hráčskou kariéru 502 a nashromáždil 6647 bodů, což ho dělá nelepším střelcem v historii vysokomýtského basketbalu. V polovině 60. let se Kučera začíná angažovat jako trenér velmi dobrý organizátor družstev a basketbalových společenských akcí. Postaral se o znovu založení mužského družstva po jeho výpadku v letech 1959-1963 a založil jako jeden z prvních družstvo dorostenek. O co se hlavně pan Josef Kučera staral, byla kronika klubu, organizace srazů k výročním

oslavám klubu a celoživotní úsilí a rozvoj vysokomýtského basketbalu (Anonymous, 2011; Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992).

Za zmínění určitě stojí pan **Vlastimil Andrlé**, jeden z těch, který stál po II. světové válce u zrodu skutečného basketbalu ve Vysokém Mýtě. V sezóně 1951/1952 byl tzv. „3v1“ hráčem, kapitánem i trenérem mužů. Od roku 1966 se zapojil jako trenér žáků, kteří pod jeho vedením hráli velmi dobře. Trénování se věnoval dlouho a úspěšně. Jako hráč v dresu Vysokého Mýta odbouchal 279 zápasů a dosáhl 3311 bodů. (Kučera, 1997; TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992)

Mezi „novodobější“ hráče vychované ve Vysokém Mýtě patří velká spousta hráčů, např. **Jiří Jelínek** (nar. 1987), talentovaný hráč, který ještě jako žák ve Vysokém Mýtě s basketbalem začínal a velmi výkonnostně vynikal. Postupně prošel dorostem, poté přestoupil do Pardubic jako starší dorostenec. Pardubice z Jiřího vychovaly velmi dobrého hráče republikových i mezinárodních kvalit (Anonymous, 2011). Stal se reprezentantem družstva juniorů (U18) a družstva U20, byl nominován do družstva pro univerziádu v Číně a v Thajsku a v aktuálně nejvyšší mužské soutěži v ČR získal s týmem Děčína 2. místo. Aktuálně je hráčem Svitav.

Jmenovat můžeme další hráče, kteří působili v dresu Vysokého Mýta jako např. **Jan Jetleba**, vynikající hráč s výborným citem pro hru. Je po něm pojmenován i prestižní turnaj ve VM. Dále **Jiří Ropek** vynikající trenér, **Josef Jágr** hráč, který stál u zrodu basketbalu a jako posledního bych zmínil **Kryštofa Bat'u** (nar. 2000), aktuálně hráč Pardubic, velmi talentovaný a šikovný pivot, který má budoucnost.

5.4 Pardubice

Krajské město Pardubice, střed Východních Čech, o nichž první zmínky směřují do poloviny 14. století. Veškerý sport je v tomto městě velice rozšířený a tak se právem říká, že Pardubice jsou městem sportu. A právě basketbal a hokej zde v Pardubicích má hodně fanoušků, velikou oblibenost i podporu a lze je považovat za hlavní sporty města společně s dostihy a plochou dráhou.

5.4.1 Basketbal v Pardubicích

Pardubický basketbal v českém měřítku už dlouho dobu zanechává značku té nejvyšší kvality. Aktuální basketbalové kluby v Pardubicích jsou čtyři a jsou jimi BK

JIP Pardubice, Tesla Pardubice, ženský oddíl BK Studánka Pardubice a mládežnický klub SŠB Pardubice, které mají za sebou řadu klubových úspěchů. Pardubický basketbal beze sporu vychoval několik reprezentantů a úspěšných hráčů například Petru Kulichovou nebo Martina Kříže. Velký zájem o tento sport v posledních letech roste, nejvíce je to vidět na mládežnických družstvech a přípravkách. Výkonnostní stupně jsou v basketbalu na Pardubicku zastoupeny ve všech věkových kategoriích od vrcholové formy přes okresní soutěže po městské ligy. V kraji dokonale funguje spolupráce pod hlavičkou Východočeský basketbal, který umožňuje klubům nahlédnout až do vrcholové soutěže (Brož & kol., 2006).

5.4.2 Začátky basketbalu v Pardubicích

Basketbal je ve městě poměrně mladým sportem, který nemá až tak dlouhou tradici jako třeba hokej nebo fotbal. První zmínky o basketbalových počátcích v Pardubicích se datují do roku 1936, kdy se vůbec poprvé ve městě představil jako nový kolektivní sport. Prvními kdo s propagací sportu začali, byli studenti státní reálky pod vedením jednoho z profesorů a později se sport také objevil opět pod vedením profesorů na státním reálném gymnáziu. Tehdy košíková se tedy začala veřejnosti ukazovat převážně nejvíce na školách (Broncová-Klicperová, 1999).

Až po druhé světové válce se začala projevovat organizovaná činnost basketbalu, kdy v roce 1940 byl založen první basketbalový klub v Pardubicích pod názvem „TS Telegrafia“ (později Tesla). Klub tvořili více méně studenti státní reálky. Rivalita mezi studenty státní reálky a místního gymnázia dala za vznik druhého klubu „Kampa Klub“, který tvořili studenti gymnázia. Oba kluby byly součástí z počátku východočeské divize. Od tohoto vzniku těchto dvou družstev dostává basketbal v Pardubicích nový nádech a vznikají i nová družstva jako SK Železničáři, Rapid, SK Višňovka, WK Studánka. Zápasy se v letních měsících odehrávaly pod širým nebem, naopak v zimě byly přesunuty do velkého sálu hotelu Grand, který se nacházel v centru města. Hra dosahovala velmi vysoké úrovně, které se neostýchaly ani dívky z gymnázia a obchodní akademie. V posledním roce války byl sport v menší míře přiškrncen a mohl se tak odehrávat pouze v okrese, nemohlo se za zápasy cestovat po republice (Jará, 2012).

5.4.3 Konec 50. let – 90. Léta

Koncem 50. let začínají zanikat samostatné kluby a hráči se koncentrují, v té době jediném oddíle Sokola „Pardubice I“. Kolem roku 1948 se basketbalové potěšení opět rozšiřuje o nové soutěže a družstva a to zejména ty mládežnická. Vznikají také dorostenecká družstva Dynamo a Tatran. Mužské družstvo, které působilo v rámci Sokola, zvítězilo v soutěži I. třídy a kvalifikovalo se přes Český Brod a Vršovice do vyšší soutěže, kde družstvo Pardubic v sezóně 1947/1948 získalo 4. místo, o rok později 5. místo. Následná sezóna 1949/1950 se nesla v duchu neúspěchu, mužské družstvo skončilo na posledním 10. místě z důvodu nedostatku hráčů. V této sezóně se změnil systém soutěží, které byly převedeny na jednotlivé kraje. Jednatel pro oddíl basketbalu byl zvolen Miroslav Šuhájek, který se zasloužil o šíření basketbalu do větších měst, jako bylo Hlinsko, Dašice, Vysoké Mýto, Polička, Heřmanův Městec a další a to prostřednictvím exhibičních utkání pardubického družstva v těchto městech (Anonymous, 1981).

V sezóně 1953/1954 vzniká zcela nový basketbalový oddíl a to pod názvem Tatran Pardubice, do kterého přicházejí noví hráči z okolních klubů např.: Šuhájek z Jiskry Semtín, Zbiral, Lebduška a další. V průběhu sezóny bylo mužstvo doplněno o dorostence, někteří patřili ke krajské reprezentaci. V první sezóně se družstvo pod vedením hrajícího trenéra Šuhájka zapojilo do krajského přeboru, kterého se účastnilo šest družstev. Družstvu k velmi dobrým výkonům po čas soutěže pomohl kvalitní a pravidelný trénink a systematická hra. V soutěži získalo družstvo z 80 odehraných zápasů 61 vítězství, proto se družstvo umístilo na prvním místě a získalo postup do celostátní soutěže. Zmínit také musíme, že basketbalový klub Tatran Pardubice byl součástí fotbalového vedení. Postupem času toto vedení rozkvětu basketbalu moc nepřálo, hlavně z důvodu finančních zdrojů. Proto bylo na místě jednání s nově vzniklou Tělovýchovnou jednotou Rudá hvězda, která se věnovala zejména basketbalu. Jednání byla nakonec úspěšná a byla základem pro vznik samostatného basketbalového oddílu Rudá hvězda. Nastává tedy rozšiřování basketbalové základny, která získává nový prostor. Centrem se stala hala na Dukle, která byla nově postavena a po rekonstrukcích slouží dodnes. První sezóna 1956/1957, pod novým názvem RH Pardubice, nepřináší mnoho ovoce, družstvo se spíše sehrává a seznamuje. V další sezóně 1957/1958 se RH v soutěži pohybuje okolo třetího místa. Ke konci sezóny přichází trenér Ing. Ladislav Forejtek. Pod vedením nového trenéra je mužské družstvo

RH v sezóně 1958/1959 úspěšné a postupuje z divize do II. ligy. V roce 1958 vzniká v Pardubicích nový klub TJ Tesla, který má své zázemí na základní škole Spořilov, ale hnedle v první sezóně sestoupí do krajského přeboru. Sezóna 1959/1960 je pro tým z RH trochu nešťastná. Družstvo se málem probíjalo do I. ligy, ale cestu k úspěchu mu překazil Spartak Hradec Králové, se kterým prohrálo v posledním kole soutěže o pouho pouhý jediný bod (Anonymous, 1981, 2001; Bartošek, 2008; Procházka, 2006).

V první sezóně nové dekády do RH přichází juniorský reprezentant z Ostravy Miroslav Khýr. V soutěži se tým umísťuje na 2. místě hned za Sokolem Žižkov. Klub Tesly rozšířil oddíl o družstvo dorostu. Klub měl problémy s hráčskou docházkou na tréninky a to se odrazilo na umístění v krajské soutěži. Historickým úspěchem pro RH byla sezóna 1961/1962, v níž dokázala zvítězit v II. lize a zajistit si tak historický postup do I. ligy. Zásahu na úspěchu mají všichni hráči, zejména reprezentant Miroslav Khýr. První prvoligová sezóna v letech 1962/1963 přinesla změny na trenérské pozici, kterou opouští Forejtek pro nedostatečnou kvalifikaci a nahrazuje ho Ing. Jaroslav Levínský. Sezóna nebyla vůbec úspěšná, tým skončil pouze s 6 výhrami na předposledním 13. místě a tak družstvo čekalo přesun zpět do II. ligy. Do TJ Tesla se přesouvají hráči RH, kteří nepostačují výkonností na I. ligu nebo ukončují kariéru. Klub nalézá nové zázemí na jiné základní škole a to na Studánce, kde sídlí dodnes. O opětovný krok k vysněné I. lize se hráči pokoušeli v sezóně 1963/1964 a ten se jim podařil, když v II. lize zaznamenali pouze dvě prohry a zajistili si tak postup zpět do I. ligy. Cílem pro nadcházející sezónu 1964/1965 byl jednoznačný, udržet I. ligu. Ovšem ani tento rok se pokus nezdařil a RH tak zůstala jeden jediný bod pod hranicí k udržení soutěže a vrací se tak znovu do II. ligy. Pod trenérem Levínským tak hrálo družstvo sezónu 1965/1966 opět ve II. lize. Avšak v lednu roku 1966 přichází do Pardubic první profesionální trenér Luboš Bulušek, přeloučský odchovanec. Rudá hvězda opět dominuje ve II. lize a opět se, tedy už celkově potřetí, vrací do I. ligy. Cíl pro nadcházející sezónu 1966/1967 bylo soutěž přes všechno udržet. Proto také přichází mnoho nových tváří k posílení družstva a jedním z nich je i zkušený reprezentant Zdeněk Vlk z Brna. Celý průběh sezóny byl velice vážný, družstvo dokázalo z 32 zápasů vyjít 14krát jako vítěz a to stačilo k historickému udržení nejvyšší soutěže (Anonymous, 2001; Bartošek, 2008).

V roce 1966 byla dokončena přestavba haly, které vedla k popularizaci sportu ve městě a zlepšení podmínek pro hráče. Hala tehdy mohla pojmut zhruba 500 diváků.

„Nová“ hala ani příchod nových posil týmu, nedostačovalo k tomu, aby byla pro družstvo RH sezóna 1967/1968 úspěšná a tak mužské družstvo znovu I. ligu opouští. Citelný byl i odchod zkušeného hráče Vlka, který zde ukončil vojenskou povinnost a navrátil se zpět do Brna. V sezóně 1968/1969 byl cíl opět už několikatý návrat do nejvyšší soutěže. V družstvu se objevují noví hráči, kteří výrazně přispívají zkušenostmi a herním projevem k vytouženému cíli sezóny. Tým „ochutnal“ chuť pouze dvou porážek a tak si zajistil opětovný postup do I. ligy. TJ Tesla a jejich družstvo mužů a dorostu odváděli po čas této sezóny dobrou práci. Muži skončili na osmé příčce, starší dorost bojoval v lize a mladší dorost v krajském přeboru. Poslední sezóna 60. let 1969/1970 byla v duchu značného a dosavadního úspěchu. Tým pod vedením trenéra Bulůška obsadil 4. místo v první lize, do této sezóny nejlepší výsledek v historii pardubického basketbalu (Anonymous, 1981, 2001; Bartošek, 2008; Procházka, 2006).

Po skvělé předchozí sezóně přichází v té následující 1970/1971 pád v tabulce I. ligy a to až na sedmou pozici. Družstvo přichází o skvělého rozehrávače Jiřího Ammera a naopak tým posiluje mladík Kamil Brabenec. Pozdvižení sezóny byl střelecký výkon, který předvedl Milan Voračka v souboji s Bohemians Praha, kde nastřílel 42 bodů. Po méně úspěšné sezóně přišla ještě horší sezóna 1971/1972. Družstvo končí na 9. místě, z pardubického družstva do Sparty Praha odchází tahoun Milan Voračka, naopak opačným směrem přichází do Pardubic Jan Skokan. Rudé hvězdě hrozil opětovný sestup do druhé ligy, to ovšem zachránili skórem o jeden bod nad Vyšehradem a zůstali tak stále v I. lize. V sezóně 1972/1973 posilují tým hráči, kteří přicházení do Pardubic splnit svojí vojenskou povinnost a to včetně Jaroslava Kantůrka, reprezentanta a pozdějšího účastníka na Olympijských hrách v roce 1976 v Montrealu. Družstvo svojí nesehraností a seznamováním se končí v této sezóně na 6. místě. Pardubické družstvo v sezóně 1973/1974 doplnil pivot ze Sparty Praha Zdeněk Douša, vrací se také Jiří Ammer. Mužstvo se do devátého kola soutěže drželo na prvním místě, avšak o konečném pořadí rozhodl zápas VŠ Praha a Zbrojovky Brno, který nakonec Rudou hvězdu odsunul na konečné 2. místo v soutěži. V jubilejní 10. ligové sezóně 1974/1975 přebírá trenérskou pozici Jiří Ammer a Rudá hvězda končí na 5. místě (Anonymous, 1981; Procházka, 2006).

S velkými očekáváními vstupuje družstvo do sezóny 1975/1976, ty však velmi rychle zmizely. Družstvo opouští Zdeněk Douša, kterého vzápětí nahrazuje Jan Blažek. Soutěž byla v tomto období malinko pozměněna, po dvou kolech soutěže navíc přišly

dva turnaje, ve kterých se v konečném pořadí RH Pardubice umístila na 9. místě. Mužské družstvo TJ Tesla si v této sezóně vítězstvím v krajském přeboru zajišťuje právoplatné místo ve II. lize. Na místě trenéra začíná úřadovat Jan Procházka, který se v pozdějších letech stává nejlepším trenérem v Pardubicích. Po předchozí více méně úspěšné sezóně přichází snad ta nejhorší v letech 1976/1977. Družstvo RH opouští I. ligu a nedaří se mu tak napravit loňský neúspěch. První sezóna Tesly ve II. lize byla ukončena na 9. místě, kde družstvo vyhrálo 13 zápasů z 26 odehraných. Na trenérské pozici v Rudé hvězdě vystřídala Jiřího Ammera dvojce Skokan-Bulušek, která řídila mužstvo v sezóně 1977/1978. Do družstva mužů se podařilo zapojit i mladší ročníky. Tým prochází soutěží bez větších potíží a stačí to na postup zpět do I. ligy. TJ Tesla nedokáže ve druhém ročníku II. ligy udržet krok a tak se po dvou letech se soutěží loučí. Pro sezónu 1978/1979 zůstává v mužském družstvu RH stejné trenérské duo jako v sezóně minulé. I přes velkou bojovnost a nasazení Rudá hvězda na konci soutěže obsadila pouze 6. místo. V sezóně 1979/1980 přichází do klubu nové posily v podobě Ladislava Rousy a slovenského hráče Jána Bulla. Celá sezóna byla jako na houpačce, ale nakonec družstvo I. ligu udrží i pro příští rok a obsazuje 8. místo. Skvělou sezónu má Slovák Bulla a Kantůrek (Anonymous, 1981; Bartošek, 2008; Procházka, 2006).

První sezóna 80. let se odehrála s drobnými změnami v systému soutěže. Počet účastníků v soutěži se zredukoval z 12 na 10 a tak cílem pardubických bylo udržet se v první šestce. Družstvo posiluje Jan Stehlík z Ostravy. Celé mužstvo se představuje kvalitní kolektivní hrou. Na závěrečném turnaji se RH podařilo umístit na 4. místě a lze tento výsledek brát za úspěch. TJ Tesle se opět podaří zvítězit v krajské soutěži a přesouvá se tak do II. ligy. V další sezóně 1981/1982 přišlo pohoršení mužstva Rudé hvězdy o jednu příčku i přes přesvědčivé a kvalitní výkony podávané v průběhu sezóny. TJ Tesla opět neudrží II. ligu, když skončí na 14. místě z 16 účastníků. Pro nadcházející sezónu 1982/1983 posilují družstvo RH reprezentanti Böhm a Skála, kteří si z MS přivezli 10. místo. Základní část soutěže probíhala podle představ a RH se udržela na 4. místě. Před finálovým turnajem si tak družstvo polepšilo na konečné druhé místo a vyrovnává tak dosud historické místo z roku 1974 a přidává další medaili do klubové sbírky (Anonymous, 1981; Bartošek, 2008; Procházka, 2006).

Historické zlato. Nadcházející sezóna 1983/1984 se zapsala do historie pardubického basketbalu dosud jako ta nejúspěšnější. A proč? V této sezóně dosáhlo mužstvo Rudé hvězdy Pardubice na historicky první titul mistra ČSSR v basketbalu.

K tomuto úspěchu ho dovedla trenérská dvojice Luboš Bulušek a Jan Skokan, společně s hráči, kterými byli Kantůrek, Kulich, Burgr, Faltýnek, Rous, Kurka, Vaněček, Zuzánek, Voltner a trojice mladíků Kolář, Macela a Zikunda (viz Obr. 12). Systém soutěže byl opět trochu pozměněný, když se poprvé hrálo tzv. play-off na dva vítězné zápasy. Družstvo po základní části skončilo na 4. místě. Po nečekaných dvou výhrách, kdy družstvo porazilo Zbrojovku Brno, přes kterou se probojovalo do finále. Ve finále narazil tým na slezské družstvo z Ostravy. Hrálo se tedy na dva vítězné zápasy, kdy Pardubice ovládly první zápas, poté přišla těsná porážka a svoji dominanci potvrdili ve třetím posledním zápase. A historické zlato na krku hráčů a trenérů bylo na světě! (Procházka & Peška, 2016).

Po získaném titulu byla sezóna 1984/1985 v obrazu obhajoby titulu. Obhajoba se nevydařila podle trenérských ani hráčských představ, ale menší úspěch byl v sezóně splněn a to v podobě medaile. Družstvu se podařilo v souboji o třetí místo přehrát znovu družstvo z Ostravy a zopakovalo si tak menší finále z minulého roku. Pardubický tým tak získal bronzové medaile. Sezóna 1985/1986 nebyla pro pardubické příliš šťastná. Hned po prvním zápase sezóny se s týmem rozloučili mistři Zuzánek, Kurka, Faltýnek a Rous, dále do průběhu sezóny nemohl zasáhnout Voltner, který měl problémy se zády. Tým také přišel o Burgra s Vaněčkem, kteří nešťastně havarovali. Možnost tak dostali pardubičtí dorostenci a do týmu se zapojili i zcela noví příchozí hráči. Celkově přes všechny vzniklé potíže tým sezónu dotáhl do konce v podobě 4. místa. Tesla rozšířila klub o družstva minižáků a žáků. Všechny kategorie Tesly hrají krajský přebor. Změnu v systému soutěže pro RH přinesla další sezóna 1986/1987, kdy byl počet účastníků navýšen opět na 12 týmů. Družstvo naposledy vede trenérské duo Bulušek-Skokan a naposledy obléká dres Pardubic Kantůrek. Vracejí se zranění hráči a přichází do týmu reprezentant Miroslav Ježdík ze Sparty. Družstvo sezónu končí na 7. místě. Pro nadcházející sezónu 1987/1988 se mění trenérské složení, k hlavnímu trenérovi Skokanovi přichází bývalý hráč Kantůrek. Družstvo předvádí po čas sezóny kvalitní výkony, to však stačí jen na 5. místo. Pardubický tým nevstoupil vůbec dobře do další sezóny 1988/1989. Po polovině odehraných kolech v soutěži se družstvo nacházelo na dně tabulky a tak se v celkovém součtu na konci sezóny museli hráči i trenéři smířit s 9. místem. TJ Tesla v roce 1988 oslavuje 30 let od založení klubu. Družstvo mužů Tesly se umístilo na 5. místě, dorostenci skončili druzí. Sezóna 1989/1990 přinesla mnoho změn a doposud mnoho neznámých. Změny byly hlavně způsobeny listopadovou

revolucí. Po celé republice byly zrušeny všechny organizace pod názvem Rudá hvězda a do sportovního prostředí vstupuje nová organizace UNITOP. Problémy nastávaly jak na straně dotací pro sport, tak v oblasti fungování basketbalu a udržení soutěže v Pardubicích. Udržení soutěže ve městě se ovšem funkcionářům podařilo a sezóna mohla pokračovat. Do týmu zavítali noví hráči, jedním z nich byl i reprezentant Štefan Svitek, dnešní trenér reprezentace žen. Družstvo se tak v této nevyzpytatelné sezóně umístilo na 8. příčce tabulky (Anonymous, 2001; Bartošek, 2008; Procházka, 2006).

Pardubičtí basketbalisté vstupují do sezóny 1990/1991 pod novým názvem SKP Pardubice. Změnám v soutěži se hráči opět nevyhnuli, když byl znovu navýšen počet účastníků, tentokrát na čtrnáct. Změny se také odehrály v družstvu. Na hlavní trenérské pozici vystřídal Jana Skokana Jaroslav Kantůrek, který si k sobě přizval za asistenta Petra Frankotu tehdejšího trenéra dorostenců. Do kádru se připojují dva reprezentanti Dušan Medvecký a Kamil Novák. I přes tyto posily skončilo mužstvo SKP Pardubice na 6. místě. K navyšování účastníků přišlo i v sezóně 1991/1992 a to na 16, kde 12 z nich postupovalo do play-off. Z týmu po roce působení odchází Medvecký i Novák. Sezóna se nevyvíjela příznivě a družstvo skončilo po základní části na 11. místě. Do play-off se tedy mužstvo proboujvalo díky novému systému, avšak v prvním kole play-off narazilo na Ostravany z Nové Huti, které nedokázalo překonat. Sezóna 1992/1993 byla pro pardubický basketbal jeden velký zmatek. Nejprve se mění trenérská židle, ze které odchází na špatné ohlasy Jaroslav Kantůrek a vrací se Jan Skokan, který si za asistenta vybírá bývalého svěřence Jaroslava Faltýnka. Hráčská sestava zůstává v podstatě stejná, jen přicházejí dva dorostenci okusit mužský basketbal a to Musil a Příbyl. Z důvodu rozdělení ČSSR na dva samostatné státy v roce 1993 jsou na rychlo utvořeny dvě skupiny, ze kterých nelze nikam sestoupit a tak se SKP Pardubice udrží mezi elitou. Na konci této sezóny, ve které pardubický basketbal doprovázely problémy, jak ekonomické, tak organizační, se kterými se klub dokázal na výbornou vypořádat a udržet se při životě. Po skončení sezóny se ještě změní trenér, když z USK Praha přichází Václav Jalovecký. Pod novým trenérem je tým na sezónu 1993/1994 velmi dobře připraven. Vyladěný byl celkový herní projev týmu i jeho chemie. Svoji týmovou práci družstvo dokáže předvést v Českém poháru, kdy se tato soutěž hrála vůbec poprvé v historii českého basketbalu. Pardubičtí v této soutěži dokázali neočekávané a tuto soutěž v prvním ročníku ovládli. Naopak v ligové sezóně se družstvo propracovalo až do semifinálových soubojů, kde tým podlehl Novému Jičínu a tak ho čekalo utkání o

bronzové medaile. V souboji o bronz, ale opět tým Pardubic nezvládne koncovku a v pátém rozhodujícím zápase se Spartou Praha končí těsně pod stupni vítězů. Přesto však sezóna je hodnocena kladně, protože nikdo nečekal vítězství v Českém poháru. Složení týmu pro tuto sezónu bylo: P. Zajíc, P. Koblížek, V. Vahala, J. Kolář, P. Welsch, M. Kořínek, M. Kulich, T. Urbánek, D. Musil, J. Šenkýř, L. Peterka, R. Svoboda a J. Trnka. Po sezóně, které přinesla úspěch v podání vítězství v Českém poháru, přišla sezóna 1994/1995. Už ze začátku se klub potýká s finančními problémy. Hráči mají problémy s výplatami, proto někteří z klubu odcházejí. Dále se shánějí finance pro další průběh sezóny. Pomoci družstvu má nově příchozí jugoslávský Predrag Benaček, který se po velmi slabých výkonech rozhodne také z klubu odejít. I přes problémy, které klub sužovaly, se muži dostali do play-off z 6. místa, kde narazili na soupeře z Brna. Všechny tři odehrané zápasy byly ve prospěch Moravanů (Anonymous, 2001; Procházka, 2006; Procházka & Peška, 2016).

Sezóna 1995/1996 byla zahájena nejdříve vystřídáním trenéra Jaloveckého, který odchází k reprezentaci ČR mužů. Výše uvedeného trenéra nahradil ostravský Martin Kopecký. Družstvo jeho příchodem ztratilo koncentraci a výkony týmu šly směrem k zemi. Kopecký měsíc před koncem základní části klub opouští a zbytek sezóny se dohrává pod režii asistenta trenéra Faltýnka. Tým se probojoval do play-off z 8. místa, kde tvrdě narazil na Nový Jičín, se kterým prohrává 0:3 na zápasy. V další sezóně tedy v letech 1996/1997 přichází na místo hlavního trenéra Slovák Štefan Garba, který působil v Pardubicích jako hráč v 70. letech. Velmi silný tým podává v průběhu sezóny skvělé výsledky, ale umístění v tabulce tomu vůbec neodpovídalo, když družstvo skončilo na 6. místě. V klubu propukly velké ekonomické problémy a hala tak byla odříznuta od tepla a vody. Klub tuto situaci řeší prozatím prodejem pivotmana Trnky. Aby byl basketbal ve městě zachráněn do situace se vložil magistrát města a svými dotacemi zachránil celý pardubický basketbal. Po sezóně však odchází většina silných článků týmu, takže pro příští rok je cíl jasný. Sehnat kvalitní hráče a udržet ligový basketbal v Pardubicích. Před sezónou 1997/1998 je klub na pokraji zhroutení. Velkou zásluhu na udržení nejvyšší soutěže v Pardubicích mají zejména manažer Volejník a trenér mládeže Procházka. V týmu nadále zůstávají stálí Svoboda, Houser, Marek, Rychter, talentovaný Welsch a kapitán týmu Urbánek. Shánění jsou další hráči z republiky ale i z TJ Tesly Pardubice. Úkolem pro tuto sezónu bylo zachránit ligovou soutěž. V lednu 1998 vzniká také nový výbor BK Pardubice. Týmu se po čas sezóny

nedaří, stabilní výkony podává pouze benjamínek Jiří Welsch. A tak výkony celého družstva stačí pouze na 11. místo a to znamená hra o udržení I. ligy nebo propad do II. ligy. Baráž o udržení I. ligy však mužstvo nezvládá a po dvaceti letech pardubický basketbal padá do II. ligy. Avšak přichází naděje v podobě prvoligových práv ze strany Žďáru nad Sázavou, který se dostal do ekonomické krize. Toho BK Pardubice využívá, odkupuje práva a tak I. liga v Pardubicích zůstává. Do finanční tísně se také dostává klub Tesla, který využívá azylu v hale na Dukle mezi tím, než proběhne rekonstrukce haly na Studánce, započatá v roce 1998. Po jedné z nehorších sezón pro BK Pardubice přichází sezóna 1998/1999, pro kterou je cílem sehnat kvalitní hráče a s tím spojené potřebné finance. Basketbalová nejvyšší soutěž získala nového generálního partnera – Mattoni (Mattoni Národní basketbalová liga). Do Pardubic přichází nový slovenský trenér Miroslav Marko. Vracejí se hráči, kteří zde už působili, ale přichází i nové tváře. I po posílení týmu se družstvo umisťuje na 11. místě v soutěži. Tým z Tesly Pardubice pod vedením nového trenéra Pavla Theodora opouští II. ligu a od příští sezóny bude nastupovat ve III. lize. V poslední sezóně druhého tisíciletí v letech 1999/2000 mužstvo BK bojovalo o play-off, kterého se nedočkal a zůstalo tak v pozadí tabulky a to na 10. místě. Tesla v první sezóně ve III. lize získala pro sebe pouze 9. místo (Anonymous, 2001; Bartošek, 2008; Procházka, 2006; Procházka & Peška, 2016).

5.4.4 21. Století

Od začátku sezóny 2000/2001 se v pardubickém klubu udály velké věci. Měnili se manažeři, trenéři, hráči, názvy klubu. Všechno toto velké úsilí, které do klubu a předvedených výkonům dávali samotní hráči, trenéři a manažeři, mělo vždy společný cíl, být těmi nejlepšími.

V prvních třech sezónách se mužům moc nedařilo. Pokaždé skončili před branami play-off a byla z toho pouze baráž, kterou pokaždé dokázali vyhrát a udržet se v soutěži. Klub vyměnil za tyto tři ročníky tři trenéry, ale ani to nepomohlo pardubickým do play-off. Přišlo mnoho hráčů, mezi ně patřil Grepl, Smažák, Vrubl Mužík, Synáček a další. Někteří hráči i odcházeli. A senzace se v tom směru konala, když na konci sezóny 2001/2002 byl Jiří Welsch odchovanec holického basketbalu a hráč Pardubic draftován týmem zámořské NBA, jakož to druhý Čech v historii (Procházka, 2006).

Do sezóny 2003/2004 vchází klub s novým generálním sponzorem a mění se tak název klubu na BK Synthesia Pardubice. Pardubická mládež zásluhou trenérů Zdobinského a Procházky produkuje velké talenty, kteří pravidelně získávají medaile z velkých akcí. V jubilejní 50. sezóně 2005/2006 družstvo mužů změnilo dosavadního trenéra a přichází pardubický odchovanec Stanislav Petr, který do týmu přinesl určitou rovnováhu a dokázal mužstvo dovést až do semifinále soutěže, kde podlehl pozdějšímu finalistovi Mlekárně Kunín. Šanci dostávají junioři Jelínek, Votava a přichází Šteffl. Dařilo se i mládeži, ta přivezla z MČR dvě zlaté medaile (Procházka, 2006).

V následujících dvou letech se Pardubice úspěšně probíjely do play-off, ale dál než do semifinále nejvyšší soutěže to nestačilo. Úspěchem bylo v sezóně 2007/2008 3. Místo v Českém poháru, kam se Pardubice dostaly po dlouhých 10 letech. V další sezóně 2008/2009 se družstvo mužů trápilo s hráčskou pohodou. Nepomohla ani změna trenéra a příchod nových posil, družstvo obsadilo v soutěži 9. místo. Klub Tesla slaví 50 let od založení klubu. Teslu tvoří mládež a tři mužské celky, které hrály II ligu, Východočeskou ligu a městský přebor (Bartošek, 2008; Procházka & Peška, 2016)

Pro sezónu 2009/2010 se mění opět post trenéra, kam přichází Jan Slowiak. Přichází i zahraniční posily, ale i hráči z tuzemské scény. Vrcholem je opět „jenom“ semifinále, kde družstvo podlehl 1:3 na zápasy Nymburku. V Českém poháru družstvo končí na nepopulární 4. pozici. V další sezóně se scénář družstva mužů opakoval. Do další sezóny 2011/2012 přichází velmi dobře atleticky vybavený Corey Muirhead, který byl oporou celého mužstva. O minuty si začali říkat hráči z juniorů a to Martin Peterka a Jiří Šoula. V tomto ročníku soutěže družstvo mužů neprošlo ani 1. kolem play-off. V sezóně 2012/2013 přišla zásadní změna na pozici trenéra, hlavního trenéra Jana Slowiaka nahrazuje asistent Dušan Bohunický. Přichází nové posily z Litvy a Ameriky. Pardubice se opět dostaly do semifinále soutěže, ale tam taky skočily, nestačily na mistrovský Nymburk. Tentokrát se konal úspěch v Českém poháru, kdy Pardubice nestačily pouze na Nymburk a obsadili druhé místo (Procházka & Peška, 2016).

V družstvu mužů v sezóně 2013/2014 byly změny minimální. Vrací se rozehrávač Levell Sanders, který se později stává trenérem. Družstvo se opět dostává do výběru play-off, kde později hraje o bronz s družstvem z Hané, na které Pardubické družstvo nestačilo. Útěchou sezóny bylo 3. místo v Českém poháru. V sezóně

2014/2015 získala ligová soutěž nového sponzora Pojišťovnu Kooperativa a tak se změnil její název na „Kooperativa Národní basketbalová liga“. Mužstvo se opět dostalo do čtvrtfinále, kde však nastal rychlý konec proti mužům z Opavy, kteří vyhráli 1:3 na zápasy. V Českém poháru se to také nepovedlo, družstvo skončilo na 4. místě. V jubilejní 60. sezóně 2015/2016 se mění post trenéra, kde rezignuje Bohunický a do pozice hlavního trenéra nastupuje Sanders. Sen o vysněném finále v nejvyšší basketbalové lize přerušil v semifinále opět Nymburk, ale muži si alespoň spravili chuť 3. místem, když porazili Prostějov 2:0 na zápasy. Vrchol sezóny je teprve čekal v podobě Českého poháru. Právě finále poháru se hrálo v Pardubicích a při absenci mistrovského Nymburka byla velká šance vítězství, ale přesto cesta nebyla jednoduchá. Dramatické semifinále Pardubice vyhrávají těsně nad Kolínem poměrem 81:80. Finále už bylo ve větší pohodě, Pardubice vyhrávají pohotově nad Děčínem 87:67. Získávají tak historicky druhý titul v Českém poháru (Procházka & Peška, 2016).

Po předchozí skvělé sezóně bylo cílem pro sezónu 2016/2017 úspěšně navázat na tu předchozí. Což se nepodařilo tak úplně podle představ Pardubic a jak v nejvyšší soutěži, tak v Českém poháru Pardubice obsadili 3. místo. V sezóně 2017/2018 přichází zpět do Pardubic odchovanec Jiří Welsch, který se hned stává oporou týmu. Po konci sezóny oznamuje konec své profesionální kariéry. K vysněnému finále bylo opět daleko, Pardubice získali v soutěži bronz a v Českém poháru uhájili po neúspěšném finále stříbrné medaile. V loňské sezóně 2018/2019 se Pardubice po neúspěšné kvalifikaci do Champions League (evropská soutěž), měli právo účastnit FIBA Europe Cupu. Ale ani zde se zázrak nekonal, Pardubice skončily po základní části v tabulce na 4. místě a neměly tak šanci postoupit do soubojů o cenné kovy. Úspěch se nekonal ani v Českém poháru, kdy se po 7 letech nedostaly ani do finálových bojů. Trenéry v této sezóně byly Levell Sanders a Tomáš Bartošek (Němec, 2019).

Do aktuální sezóny 2019/2020 byl povolán na místo hlavního trenéra Kenneth Scalabroni a na pozici asistenta trenéra Adam Konvalinka. Šanci v týmu dostali mladí hráči, kteří velmi snížili celkový věkový průměr týmu. V průběhu sezóny se Pardubice pod novým trenérem pohybovaly ve středu tabulky. Účastnily se soutěže Alpa Adria Cup, který byl evropskou soutěží. Družstvu mužů se podařilo dostat až do semifinále soutěže, ale vzniklou pandemií nemoci COVID-19 se jak tato soutěž, tak ta tuzemská musela zrušit. Všichni z klubu doufají, že se budou moci co nejdříve vrátit k tomu, co je naplňuje a co je baví a budou moci tak bavit nadále své věrné fanoušky.

5.4.5 Osobnosti pardubického basketbalu

Pardubickým basketbalem prošlo mnoho hráčů a trenérů, kteří byli nebo stále jsou v působení v Pardubicích úspěšní. Vybrat proto několik jmen je velmi těžké, protože všichni by si zasloužili řádné zmínění. Mnoho z nich přispělo větším nebo menším podílem k rozvoji a růstu pardubického basketbalu.

První, koho bych rád zmínit je stále v klubu působící trenér **Jan Procházka**. Muž, který neodmyslitelně patří ke klubu a pokaždé když se zmíní pardubický mládežnický basketbal, tak si každý vybaví právě tohoto trenéra. V mládí se věnoval jak fotbalu, tak i basketbalu. Jako hráč samozřejmě působil v Rudé hvězdě a později, předsedal na pozici úspěšného trenéra. V klubu působí jako trenér nepřetržitě od roku 1987 a i já byl jedním hráčem Pardubic, kterého on také vychoval. Nebál bych se říci, že právě Procházka je po **Luboši Buluškově**, který jako trenér Pardubicím zajistil zatím jediné zlato v nejvyšší soutěži v letech 1983/1984, nejvýraznější trenérskou osobností v Pardubicích. S mládežnickými družstvy se nespočetně krát účastnil MČR, které s hráči dokázal dotáhnout až na zlaté medaile. Působil i u mládežnických reprezentací ČR. V minulém roce oslavil životní jubileum, kulaté 60. narozeniny. Doufejme, že tento veleúspěšný trenér, ještě přidá další trenérské úspěchy.

Opravdu čistým odchovancem, který prošel, jak mládežnickými kategoriemi, tak muži je **Vladan Valaha**. Hráč vychovaný od píky, díky silné vůli a pracovitosti se z něho vytříbil vynikající střelec, který byl oporou týmu. Vladan se dokázal prosadit i v reprezentačních družstvech. Později odešel do Opavy. Dalším ryzím odchovancem Pardubic je **Jiří Trnka**. Díky svým tělesným dispozicím mu byla předpovídána velká budoucnost. A to se také stalo. V roce 1996 přestoupil stejně jako Valaha do skvělé Opavy, kde se vypracoval pro reprezentaci (Procházka & Peška, 2016).

S klubovou historií odchovanců je určitě spojena rodina Kantůrků. Jako první v klubu působil **Jaroslav Kantůrek st.** Hráč, který stál u zrodu mistrovského zlata v sezóně 1983/1984, reprezentační hráč, účastník na Olympijských hrách v roce 1976. V klubu Pardubic působil i jako trenér. Následně v dresu Pardubic nastupoval syn Jaroslava Kantůrka st., **Jaroslav Kantůrek ml.**, také skvělý hráč, který byl ceněným hráčem na palubovkách a byl také vždy oporou týmu. Trilogii zakončil syn Jaroslava Kantůrka ml., **Lukáš Kantůrek** (nar. 1998), velmi talentovaný hráč a můj mládežnický

spoluhráč, s velkým citem pro míč a herním přehledem. Svými výkony se dostal do reprezentačních družstev, aktuálně hráč Hradce Králové v nejvyšší mužské soutěži.

Klubem prošla také jména jako **Martin Peterka** – hráč Nymburka a reprezentační hráč, **Martin Kříž** – hráč Nymburka a reprezentační hráč, **Lukáš Kotas** – získal s Pardubicemi bronzové medaile a další hráči co pardubickému basketbalu dělali nebo dělají dobré jméno.

5.4.6 Názvy klubu během historie basketbalu v Pardubicích

Ve více než šedesátileté historii měnil oddíl své názvy podle doby, kterou právě procházel. Celkem nastupovali jeho hráči a hráčky pod sedmi různými názvy klubu: 1956 – 1990 Rudá hvězda Pardubice, 1990 – 1993 SKP Pardubice, 1993 – 1997 BHC SKP Pardubice, 1997 – 1998 BK Pardubice, 1998 – 2003 Ostacolor BK Pardubice, 2003 – 2010 BK Synthesia Pardubice a od roku 2010 BK JIP Pardubice (Anonymous, 1981; Procházka, 2006; Procházka & Peška, 2016).

5.5 Ústí nad Orlicí

Město ležící ve stejnojmenném okrese a jehož počátky směřují do poloviny 13. století. Ústí nad Orlicí je často nazýváno městem textilu a hudby, ale i sport si zde najde svoje místo. Sportovní vyžití ve městě má velkou váhu, doteď zde působí celkem cca 40 sportovních odvětví a sportovních klubů, což je na město s necelými 15 tisíci obyvateli celkem dost. Proto lze říci, že si každý najde to své.

5.5.1 Basketbal v Ústí nad Orlicí

Aktuálně v Ústí nad Orlicí působí pouze jediný basketbalový klub pod názvem BK Ústí nad Orlicí. Klub nedosahoval a ani dnes nedosahuje tak velkých rozměrů jako základna basketbalu např. ve Vysokém Mýtě a proto sice nemůže konkurovat velikostí, ale naopak se dokázal přiblížit špičce svými herními výkony, což se mu daří až dodnes udržet.

5.5.2 Začátky basketbalu v Ústí nad Orlicí

Asi jako v každém městě kam se basketbal postupně dostal, se začal hrát v Sokole. Ani jinak tomu nebylo v Ústí, kde Sokol působil jako tělocvičná jednota, podle dostupných informací nejstarších občanů předávaných z generace na generaci, již

od roku 1866. Zakladatelem Sokola byl nejspíše pan Till z Chrudimi. Basketbal se ve městě začal provozovat od roku 1936 a hlavně ho zkoušeli atleti jako náhradu za atletickou přípravu. U zrodu byli pánové Šponar, Horák, Stránský, Jáníš, Paukert, Procházka, Novotný a jiní. Hrál se však a pouze rekreačně až do roku 1941, kdy byl Sokol nacisty zrušen (Hetflejš, 2014).

5.5.3 Začátek 40. let – 90. léta

Od roku 1936 se začínalo hrát v místní sokolovně až do okupace. Během ní se hrálo v tělocvičně DJT (Dělnické tělocvičné jednoty), založené roku 1907, v tehdejšímu hotelu Friml. K řádné basketbalové činnosti došlo na začátku 40. let 20. století, a to konkrétně v roce 1943, právě pod DTJ. Začaly se také hrát první zápasy mezi okolními městy a započala tak první rivalita. Součástí prvního mužského družstva byli Karel Blank, Karel Černý, Jiří Čepelka, Jiří Zábrodský, Jaroslav Fiebiger, Miroslav Provazník a další. Po II. světové válce se ústecký basketbal vrátil pod Sokol a i soupiska mužů se proměnila. Z týmu z roku 1943 zůstali Čepelka a Zábrodský, mezi nové hráče přivítali bratry Jansovy, Zdeňka Fiebigera, Josefa Mačáta, Noska, Krupičku a Přívratského. Prvním představitelem klubu od roku 1946 do roku 1950 byl Jiří Čepelka st.. V roce 1947 bylo vybudováno venkovní hřiště na místním stadionu, ale basketbal se tam prakticky nikdy nehrál. Po válce se basketbal opět přesul do sokolovny. (Hetflejš, 2014).

Od roku 1950 byl v čele klubu Viktor Bankov, poté od roku 1952-1958 převzal štafetu Vladimír Pošepný. V roce 1953 přešel oddíl basketbalu pod Jiskru. Jiskra vznikla v roce 1948 sloučením veškeré tělovýchovy ve městě, tedy Sokola, Orla, DTJ, Klubu českých cyklistů, Klubu českých turistů a Sportovního klubu. Žádný detailní materiál z této doby není k dispozici. Později kolem roku 1955 se začalo tvořit družstvo mužů, když se někteří vraceli z vojenské služby. Nastupovali i nadějní hráči z dorostu. Přicházeli i hráči z okolí např.: Velecký z Vysokého Mýta, Bohuslav Lang z České Třebové, o něco později i Syrový z Chocně. V sezóně 1957/1958 začínají muži hrát krajský přebor a v tomto ročníku se umístili na překvapivém 2. místě. O sezónu později 1958/1959 skončili muži ve stejné soutěži třetí. Družstvo tvořili hráči Čepelka st., Bankov, Pošepný, Lang, Velecký, Syrový a další (Hetflejš, 2014).

Do čela oddílu se angažuje od roku 1959 do 1963 Jiří Biederman. V sezóně 1960/1961 nastupují poprvé na scénu ženy. Pod vedením trenéra Jiřího Beidermana

hrají ženy krajskou soutěž. Součástí ženského kolektivu (viz Obr. 13) byly Jarošová, Kopsová, Biedermanová, Barvínková, Skučková, Rohlenová Vejrychová, Langová, Loskotová, Moravcová. Ženy udržely v tomto složení krajskou soutěž do roku 1969. Pro sezónu 1967/1968 byl připravený tým žáků pod vedením trenéra Vladimíra Pošepného, který vyhrál krajský přebor bez jediné porážky. Vítězné žákovské družstvo (viz Obr. 14) bylo složeno z hráčů Pošepný ml., Špaček, Kubíček, Škarka Halbrštát, Pírk, Solar, Lužný, Matěj, Čepelka, Kubový. V sezóně 1968/1969 většina žákovského družstva přešla do mladšího dorostu, kde se hrála liga. K družstvu se připojili Neomýtk, Balcar a jiní. Žezlo vedoucího přebírá po Biedermanovi v roce 1964 Ing. Bohuslav Lang, který tuto pozici udržel do roku 1992 (Hetflejš, 2014).

Nové družstvo žáků v sezóně 1971/1972 trénuje Michal Lužný a bylo složeno z hráčů Roller, Nováček, Mucha, Krejčí, Dian, Mareš, Blank, Boruch a Masašný. Tento základ družstva došel až do kategorie mužů. V dorostu se k nim připojili hráči Kulhavý, Carda, Mareš, Sloupenský, Salinger, Vondráček, Krečmer a trenérem dorostu v sezóně 1973/1974 byl Pavel Mašanský. V roce 1992 byla postavena sportovní hala u textilní školy, ve které se po rekonstrukci hraje dodnes. Do sezóny 1976/1977 zasáhly poprvé podle kroniky dorostenky pod vedením Anny Barvínkové, hrály krajský přebor, který vyhrály a postoupily tak do dorostenecké ligy. Dívčí dorostenecká liga byla udržena pro další dvě sezóny. Mužské družstvo z roku 1976 (viz Obr. 15) bylo tvořeno hráči Blank, Čepelka, Kohout, Krejčí, Ent, Lang, Šťovíček a Pošepný (Hetflejš, 2014).

V roce 1981 bylo družstvo mužů sestaveno z hráčů (viz Obr. 16) Mach, Nováček, Dian, Čepelka, Solar, Lužný, Mikulášek, Mareš. V sezóně 1982/1983 oddíl uspořádal semifinále přeboru ČSSR mladších dorostenek. V Ústí nad Orlicí bylo také uspořádáno finále mužského Českého poháru, ve kterém se utkala Dukla Olomouc a RH Pardubice. Olomouc vyšla z tohoto duelu vítězně. Ústecká hala také hostila finále českého poháru žen, ve kterém se proti sobě postavily celky Sparty Praha a KPS Brno. Brno vyhrálo. Pro orlicko-ústecký oddíl to v organizaci republikových finále nebylo pro tuto sezónu všechno. Oddíl uspořádal také finále ČSSR pro starší žáky a žákyně a finále staršího dorostu. V roce 1983 byl trenéry Zapletalem a Blaškem uspořádán velký hráčský nábor do družstev. Někteří se propracovali až do týmů mužů. Pro sezónu 1984/1985 byla znovu obnovena ve městě liga dorostenek (Hetflejš, 2014).

Dorostence v sezóně 1990/1991 trénovalo duo Ján Blaško a Vojtěch Synáček. Od roku 1992 se koná Memoriál Ing. Bohuslava Langa, který v tomto roce náhle zemřel. Ve funkci vedoucího oddílu ho nahrazuje Ing. Martin Lang. Memoriálu vévodí družstvo ústeckých mužů a žen. Od roku 1992 do roku 2012 (z čeho jsou poslední známé výsledky) nasbírali muži 3 první místa, 7 druhých míst a 7 třetích míst a ženy nasbíraly za 30 let existence memoriálu 7 prvních míst, 6 druhých a 3 třetí místa. Tohoto turnaje se za ta léta účastnila snad všechna basketbalová družstva napříč celou republikou, ale i zahraniční družstva, jako byl např. německý Berlín a Almelo z Holandska. Na palubovky v sezóně 1995/1996 se opět vrací družstvo žen, které hrálo II. ligu, kde obsadilo 8. místo. Muži hráli oblastní přebor, ve kterém skončili na 3. místě. Do nové sezóny také trenéři Roller a Řehák zařadili družstvo žáků a postupně jeho hráče dovedli až do kategorie mužů. V roce 1996 byly družstva mužů a žen na zájezdu v Berlíně na turnaji, kde muži obsadili 6. místo a ženy vybojovaly krásné 2. místo. V sezóně 1996/1997 muži pomýšleli na vyšší příčky, než na kterých se umístili v minulé sezóně, ale nakonec jejich výkony opět stačili pouze na 3. místo. Ženy skončily v oblastním přeboru na nezajímavém 11. místě. Do sezóny 1997/1998 vstupovaly družstva, jak mužů, tak žen do oblastního přeboru. Muži skončili sedmí a ženy páté. V těchto letech se začíná tvořit nové družstvo žákyň a dorostenek (Hetfleiš, 2014).

5.5.4 21. století

Pro nedostatek dostupných materiálů o období 21. století jsou v menší míře popsány pouze roky 2000-2002 a 2012. V sezóně 2000/2001 družstvo žen převzali trenéři Jukl a Řehoř. Po skončení těchto trenérů u žen tuto roli převzal na 6 let Jaroslav Nováček. Muži v sezóně 2001/2002 obsadili v oblastním přeboru 8. místo a v té další 2002/2003 skončili na 9. místě. Na začátku sezóny 2012/2013 oddíl opouští Jiskru Ústí nad Orlicí a je založen zcela nový basketbalový klub BK Ústí nad Orlicí. Předsedou se stává Ing. Martin Lang (Hetfleiš, 2014).

V sezóně 2018/2019 měl klub celkem 7 družstev, z toho 3 byly zapojeny do soutěží, a to kadetky (U17) a minižáci U12 a U11. Těmi nesoutěžními týmy byly muži, ženy a dvě družstva přípravek, staří a mladší. Do soutěžní sezóny 2019/2020 byla nasazena stejná družstva jako v té minulé (Anonymous, n.d.-c).

5.5.5 Osobnosti ústecko-orlického basketbalu

Jako každým basketbalovým klubem tak i tím ústecko-orlickým prošlo mnoho hráčů a hráček. Někteří si zaslouží nemalé zmínění.

Ing. Bohuslav Lang se narodil v roce 1932 v České Třebové. V roce 1952 začal závodit v atletice a k tomu se věnoval i basketbalu. Po skončení aktivní hráčské basketbalové kariéry a i té atletické se věnoval hlavně basketbalu jako trenér a rozhodčí. Byl také členem krajského svazu basketbalu. Dalším kdo prošel ústecko-orlickou školou basketbalu, byla **Anna Barvínková**. S basketbalem začínala ve Varnsdorfu, kde hrála i házenou a volejbal. Tyto sporty hrála krátkou chvíli i v Liberci. Po seznámení se s **Miroslavem Barvínkem**, který byl předním hráčem ústeckého basketbalu, kde poté pracoval jako trenér, s ním přišla do města Ústí nad Orlicí. Několik let hrála basketbalovou ligu za Dynamo Pardubice a od roku 1962 s ním pokračovala v Ústí nad Orlicí. Byla také úspěšnou trenérkou. Muž, který taky přispěl basketbalu v Ústí, byl **Jiří Biederman**. Dlouholetý hráč basketbalu, později se z něj stal trenér a rozhodčí, ale i předseda oddílu. V roce 1977 začal trénovat minižákyně společně s B. Hrdinou, se kterým je v sezóně 1984/1985 přivedl až do dorostenecké ligy. Předním ústeckým hráčem byl i **Jiří Čepelka**, který později začal pracovat jako trenér a rozhodčí. V roce 1978 byl zvolen do funkce předsedy krajského svazu basketbalu. (Hetflejš, 2014).

6 ZÁVĚR

Cílem mé bakalářské práce bylo sepsat a vytvořit tak ucelený dokument o historickém vývoji basketbalu v Pardubickém kraji. V celé práci je sepsána celá historie jednotlivých měst z dostupných pramenů a to od prvopočátků basketbalu ve městě, až po co nejaktuálnější současnost. Celou kostrou práce byly získané informace z literatury, kronik klubů, muzejních archivů, soukromých sbírek, almanachů, brožur atd.

Dokázal jsem zpracovat spousty informací z dostupných pramenů a literatur do jednotné a ucelené práce. Většina zmíněných klubů z měst Pardubického kraje se nějakým způsobem prolínaly. V každém případě jednotlivé kluby sehrály mezi sebou mnoho zápasů v rámci oblastních, okresních či krajských soutěží. Symbiózu mezi basketbalovými městy také doprovázela činnost v rámci pendlování hráčů a hráček mezi kluby. Příchody nebo odchody jednotlivých hráčů a hráček klubů měly určitý dopad na vedení si v jednotlivých soutěžích, kterých se klubová družstva účastnila. Z mnoha odchovaných hráčů a hráček se po skončení basketbalové kariéry často stávali trenéři, kteří své nahromaděné informace předávali dále a rozvíjeli tak nadále tento míčový sport ve městě. Každý klub do jednoho se také dříve nebo později ve své klubové historii setkal s úspěchem větším či menším. Ale i malé úspěchy mohly ve výsledku znamenat hodně a kluby mohly prosadit svoje kvality dále a nadále tak rozvíjet místní basketbal.

Vývoj basketbalu v jednotlivých klubech ve městech zažíval silné i slabé chvílky. Kluby se v jednu chvíli nacházely na vrcholu např. vítězství družstva v soutěži, ale někdy se kluby ocitly na samotném dně např.: ekonomická krize, která vedla kupříkladu k prodeji hráčů apod. Po těchto krušných chvílích se městské kluby opět musely vzchopit a vystoupat zase o něco výše než před tím. Ve všech popsáných městech a klubech probíhal vývoj v podstatě skoro stejnou dobu, ale historie klubů byla přesto úplně rozdílná, některé kluby se vypravovaly až na mezinárodní úroveň, ale některé naopak skončily nejvýše v krajských přeborech. Všechny kluby, bez výjimky vychovaly alespoň jedno hráče minimálně republikové úrovně, ale některé dokázaly vychovat i hráče světové úrovně.

Toto je pravé kouzlo basketbalu, i když se jedná o stejnou hru na stejném hřišti, i tak každý příběh klubu je naprosto odlišný a historie je taktéž neobyčejná a jedinečná.

7 SOUHRN

Hlavním cílem bylo tedy popsat detailně historický vývoj basketbalu v Pardubickém kraji, respektive ve městech a jejich klubech.

V úvodu mé práce jsem nastínil některé důležité definice k porozumění basketbalu a basketbalovému prostředí. Nastavil jsem si cíle pro splnění a sepsání této práce a určil si metody, kterými budu postupně zpracovávat dostupné prameny a literaturu.

V teoretické části jsem se zaměřil na vysvětlení nejstarší historie světového basketbalu, jeho samotného vzniku, představení zakladatele profesora Dr. James Naismitha a šíření basketbalu dále do světových zákoutí. Popsal jsem průběh vzniku této míčové kolektivní hry. Nastínil jsem vznik profesionální zámořské NBA a evropské federace FIBA, dále kdy se konalo první Mistrovství světa a také, kdy se poprvé basketbal dostal na program Olympijských her. Několik řádků jsem také věnoval rozšíření a vzniku basketbalu na našem území. Zmínil jsem zakladatele a inovátora českého basketbalu (v tu dobu košíkové) Jaroslava Karáska a Josefa Klenku z Vysokého Mýta a první střetnutí běžné populace s tímto sportem. Dále jsem objasnil a vymezil území Pardubického kraje a rozvedl obecně šíření basketbalu na jeho území.

V praktické části jsem si vybral konkrétně 5 měst, kterým jsem se dále věnoval. U každého města jsem rozdělil obsah na 5 podkapitol. V první podkapitole jsem se stručně věnoval historii samotného města. Ve druhé jsem se zaměřil obecně na basketbal ve městě. Ve třetí a čtvrté jsem popisoval a mapoval založení a počátky basketbalu ve městě a prakticky klubu, který v určitém městě působil. Věnoval jsem se celé klubové basketbalové historii v jednotlivých městech, od prvních sezón až do těch skoro posledních nebo úplně posledních. Pátou kapitolu jsem věnoval výrazným osobnostem, které během celé historie basketbalu v klubech působily a zmínil se tak o nich a dostal jejich jména do Vašeho podvědomí. Specificky u dvou měst jsem se v neposlední řadě postaral o sepsání chronologicky za sebou jdoucích názvů klubu v celé jeho historii.

Celou práci jsem obohatil o několik fotografií z určitých období, zachycující vývoj basketbalu ve vybraných městech, úspěchy, celá družstva i výrazné osobnosti.

8 SUMMARY

The main goal was to describe in detail the historical development of basketball in the Pardubice region, respectively in cities and their clubs.

In the introduction to my work, I have outlined some important definitions for understanding basketball and the basketball environment. I set goals for the fulfilment and writing of this work and determined the methods by which I will gradually-(progressively) process the available sources and literature.

In the theoretical part, I focused on explaining the oldest history of the world basketball, its very origin, the introduction of the founder, Professor Dr James Naismitha and the spread of basketball further into the corners of the world. I described the reason of the origin of this ball collective game. I outlined the origin of the professional overseas NBA and the European federation FIBA and its formation, also the first World Championship and when basketball first got on the program of the Olympic Games. I also devoted a few lines to the expansion and emergence of basketball in our territory. I mentioned the founder and innovator of the Czech basketball (back then known as basket-ball) Jaroslav Karásk and Josef Klenka from Vysoké Mýto and the first encounter of the general population with this sport. I also clarified and defined the territory of the Pardubice region and explained the spread of basketball in its territory in general.

In the practical part, I specifically chose 5 cities, which I continued to focus on. For each city, I divided the content into 5 subchapters. In the first subchapter, I briefly focused on the history of the city itself. In the second one, I focused on basketball in general in the city. In the third and fourth, I described and mapped the founding and beginnings of basketball in a city, practically in a club that operated in a certain city. I have devoted myself to the entire club's basketball history in individual cities, from the first seasons to the almost last or the very last. I overshadowed the fifth chapter with prominent personalities who worked in clubs throughout the history of basketball, and mentioned them to get others aware of their names. Last but not least, I took care of writing the chronologically consecutive names of the club in its entire history for two cities.

I enriched the whole work with several photos from certain periods, capturing the development of basketball in the city, successes, entire teams and prominent personalities.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Anonymous. (n.d.-a). Kam za sportem v Přelouči. Získáno 30. březen 2020, z World Wide Web, website: <https://www.mestoprelouc.cz/zivot-ve-meste/kam-za-sportem-v-prelouci/>
- Anonymous. (n.d.-b). Něco málo o kraji. Získáno 8. duben 2020, z World Wide Web, website: <http://pardubicky-kraj.wz.cz/text/kraj.html>
- Anonymous. (n.d.-c). O nás. Získáno 14. květen 2020, z World Wide Web, website: <http://www.basketusti.cz/>
- Anonymous. (1981). *25 let Rudé hvězdy*. Pardubice: PKO - Výstavnictví Pardubice.
- Anonymous. (2001). *Takových bylo 45 let basketbalového klubu Pardubice*. Pardubice: Tiskárna AG Typ.
- Anonymous. (2011). *Vysokomýtský basketbal v kostce 1950-2011*.
- Anonymous. (2020a). Historie krajů v Česku. Získáno 21. březen 2020, z World Wide Web, website: https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_krajů_v_Česku
- Anonymous. (2020b). Kraje v Česku. Získáno 21. březen 2020, z World Wide Web, website: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kraje_v_Česku
- Anonymous. (2020c). Pardubický kraj. Získáno 21. březen 2020, z World Wide Web, website: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pardubický_kraj
- ARCHIV KLUBU BK PŘELOUČ
- Bartošek, O. (2008). *Kronika basketbalového oddílu TJ Tesla*. Pardubice: neznámý.
- Basketbalový klub Přelouč. (2001). *55 let basketbalu V Přelouči 1946-2001*. Přelouč: neznámý.
- Basketbalový klub Přelouč. (2006). *60 let basketbalu v Přelouči 1946 - 2006*. Přelouč: neznámý.
- Basketbalový klub Přelouč. (2011). *65 let basketbalu v Přelouči 1946 - 2011*. Přelouč: neznámý.
- Bažant, J., & Závozda, J. (2014). *Nebáli se své odvahy*. Praha: Olympia.
- BK Sokol Vysoké Mýto. (2016). Kronika. Získáno 11. květen 2020, z World Wide Web, website: <http://www.bkvm.wz.cz/>
- Broncová-Klicperová, D. (1999). *Kniha o městě Pardubice*. Praha: Milpo media s.r.o.
- Brož, R., & kol. (2006). *Pardubice - město sportu*. Pardubice: Agentura Tomas - Pavel Majer.
- Bulušek, B. M. (2016). *Vznik a vývoj basketbalu na Přeloučsku*. Plzeň: Západočeská

- univerzita v Plzni.
- Dobry, L., & Velenský, E. (1987). *Košíková (teorie a didaktika) (2. přeprac. vyd.)*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Dvořák, T., Fasora, L., Chocholáč, B., Malý, T., Nečasová, D., Stoklásková, Z., & Wihoda, M. (2014). *Úvod do studia dějepisu*. Brno: Masarykova univerzita.
- Halásek, J. (2016). Historie krajského zřízení. Získáno 21. březen 2020, z World Wide Web, website: <https://www.statistikaamy.cz/2016/09/historie-krajskeho-zrizeni/>
- Hetflejš, J. (2014). *Historie sportu v Ústí nad Orlicí v datech a číslech*. Ústí nad Orlicí: OFTIS Ústí nad Orlicí.
- Hradecký Deník. (2020). Pardubický basketbal si připomíná historický titul. *World Wide Web*, 1. Získáno z https://hradecky.denik.cz/ostatni_region/pardubicky-basketbal-si-pripomina-historicky-titul-20200408.html
- Jará, K. (2012). *Všední život na Pardubicku v období nacistické okupace a druhé světové války*. Pardubice: Krajská knihovna Pardubice.
- Krajcigr, M. (2016). *Historie československého basketbalu do roku 1945*. České Budějovice: Jihočeská Univerzita.
- Kučera, J. (1997). *100 let basketbalu ve Vysokém Mýtě*. Vysoké mýto: tiskárna RENTIS s.r.o.
- Město Holice. (2014). Město Holice. Získáno 28. březen 2020, z World Wide Web, website: <https://www.holice.eu/aktuality-holice.html>
- Město Vysoké Mýto. (b.r.). O městě. Získáno 28. březen 2020, z World Wide Web, website: <http://mesto.vysoke-myto.cz/>
- Němec, F. (2019). *Historie pardubického basketbalu*. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové.
- Petera, P., Kolář, P., & Bernstein, A. D. (1998). *NBA: historie a současnost*. Praha: Jan Vašut.
- Procházka, J. (2006). *Almanach k 50. výročí basketbalového klubu Pardubice*. Pardubice: Východočeská tiskárna.
- Procházka, J., & Peška, R. (2016). *Basketbal Pardubice*. Pardubice: fronte s.r.o. UJEP Brno.
- Štětka, J. (2016). Jak se měnily kraje od Habsburků do dneška. Získáno 21. březen 2020, z World Wide Web, website: <https://www.dotyk.cz/publicistika/jak-se-menily-kraje-od-habsburku-do-dneska-20161006.html>
- Svoboda, L., & Welsch, P. (2004). *Historie basketbalu v Holicích*. Holice: neznámý.

- Svoboda, L., Welsch, P., & Kaplan, L. E. (2018). *60 let basketbalu v Holicích*. Holice: neznámý.
- TJ Sokol Vysoké Mýto. (1992). *95 let košíkové v Čechách a ve Vysokém Mýtě*. Hradec Králové: Hradecké tiskárny.
- Velenský, E. (1976). *Košíková*. Praha: Olympia.
- Wissel, H. (1994). *Basketball: step to success*. Champaign: Human Kinetics.
- Zounek, J., & Šimáně, M. (2014). *Úvod do studia dějin pedagogiky a školství. Kapitoly z metodologie historicko-pedagogického výzkumu*. Brno: Masarykova univerzita.

10 SEZNAM ZKRATEK

NBA – National Basketball Association (Národní Basketbalová Asociace)

NCAA – National Collegiate Athletic Association (Národní vysokoškolská atletická asociace)

FIBA – Fédération Internationale de Basket-ball Amateur (Mezinárodní basketbalová federace)

USA – United States of America (Spojené státy americké)

VÚSC – Vyšší územně samosprávné celky

ČR – Česká republika

YMCA – Young Men's Christian Association (křesťanské sdružení mladých lidí)

SK – Sportovní klub

ČSSR – Československá socialistická republika

ČSÚ – Český statistický úřad

VM – Vysoké Mýto

BVK – Basketbalový všesportovní klub, basketbalový a volejbalový klub

BK – Basketbalový klub

SŠB – Zkratku nelze dohledat

SPU – Slovenská poľ'nohospodárska univerzita

TJ – Tělovýchovná jednota

DTJ – Dělnická tělocvičná jednota

ČSR – Československá republika

ATK – Armádní tělovýchovný klub

ČLR – Čínské lidová republika

RH – Rudá hvězda

NDR – Německá demokratická republika

USK – Univerzitní sportovní klub

VČL – Východočeská liga

ZRTV – Základní a rekreační tělesná výchova

HK – Hradec Králové

SSM – Socialistický svaz mládeže

HSC – Haď švih klub – soukromá parta sportovních nadšenců

TOS – Továrna obráběcích strojů

U 11 – Kategorie hráčů do 11 let

U 12 – Kategorie hráčů do 12 let

MČR – Mistrovství České republiky

MS – Mistrovství světa

ME – Mistrovství Evropy

GSW – Golden State Warriors

TS – Zkratku neleze dohledat

VŠ – Vysoká škola

UNITOP – Unie tělovýchovných organizací policie

SKP – Sportovní klub policie

BHC SKP – Basketbalový a házenkářský club Sportovního klubu policie

USK – Univerzitní sportovní klub

DSO – Dobrovolná sportovní organizace

THZ – Zkratku nelze dohledat

U 18 – Kategorie hráčů do 18 let

U 20 – Kategorie hráčů do 20 let

DTJ – Dělnická tělocvičná jednota

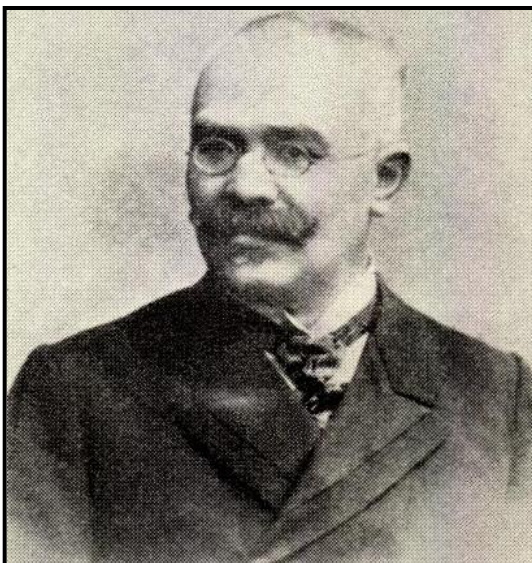
KPS – Královopolská strojírna

U 17 – Kategorie hráčů do 17 let

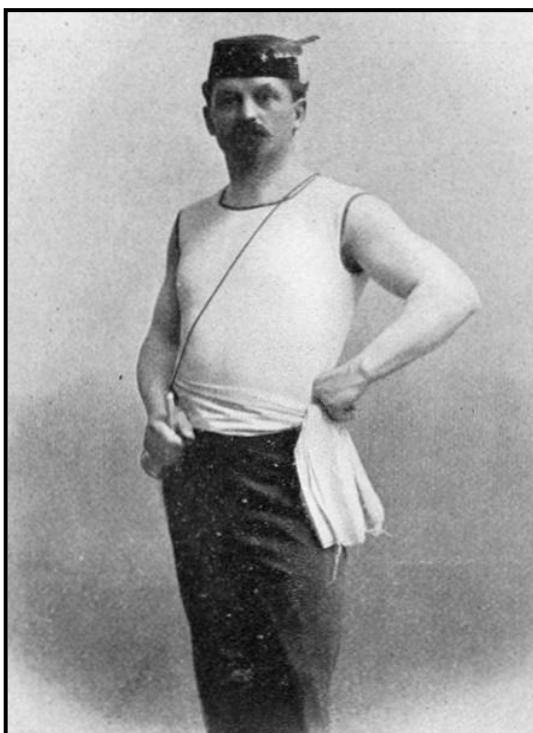
11 PŘÍLOHY

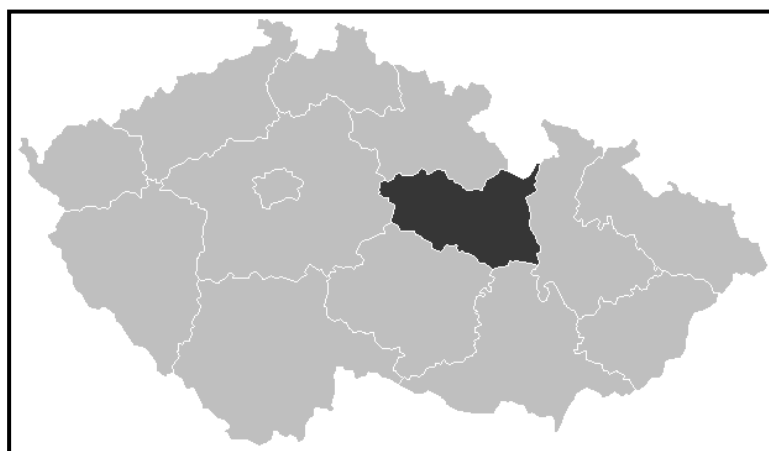
Obrázek 1. Dr. James Naismith – zakladatel basketbalu (Petera et al., 1998, 11)

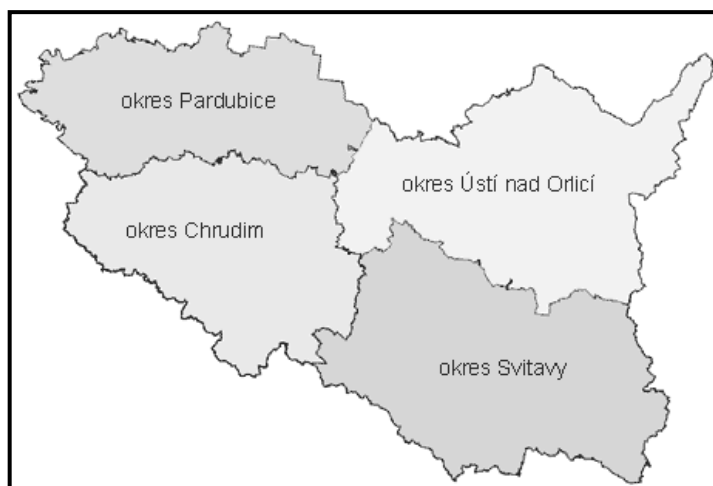
Obrázek 2. Jaroslav Karásek (Bažant & Závozda, 2014, 20)

Obrázek 3. Josef Klenka (Krajcigr, 2016, 25)

Obrázek 4. Pardubický kraj (Anonymous, 2020c)

Obrázek 5. Okresy v Pardubickém kraji (Anonymous, n.d.-b)

Obrázek 6. Část mužstva z roku 1953 (Basketbalový klub Přelouč, 2001, 4)

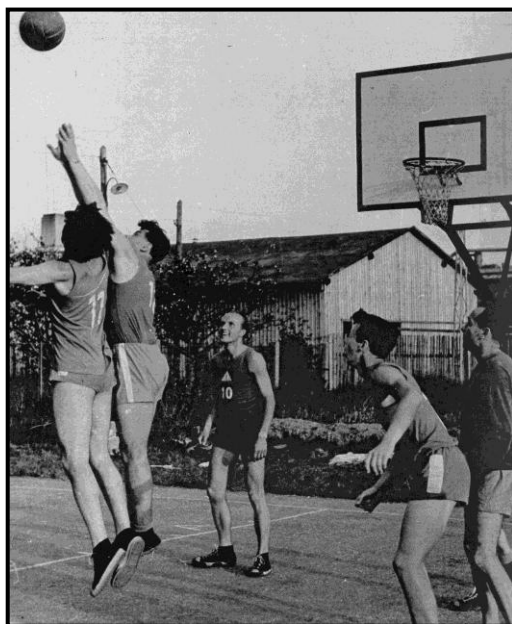
Obrázek 7. Dokončené antukové hřiště, r. 1953 (Basketbalový klub Přelouč, 2001, 5)

Obrázek 8. Výroční zpráva TJ Jiskry Holice z roku 1958 (BVK Holice, 2018, 11)

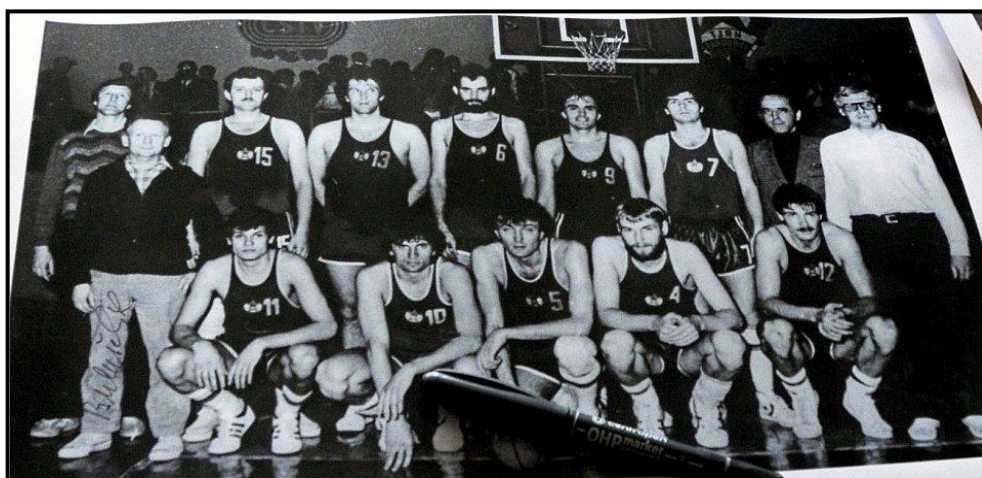
Obrázek 9. Jiří Welsch v dresu Clevelandu Cavaliers (L. Svoboda et al., 2018, 28)

Obrázek 10. 50. léta, muži na asfaltovém hřišti (TJ Sokol Vysoké Mýto, 1992, 5)

Obrázek 11. Přeborníci kraje ze sezóny 1973/1974 – Blažej, Smolík Buchta, Štolba, Škop, Tomášek, Jetleb, Khýn, Kučera Mikelka (Kučera, 1997, 8)

Obrázek 12. Foto mistrů z Pardubic ze sezóny 1983/1984 (Hradecký Deník, 2020)

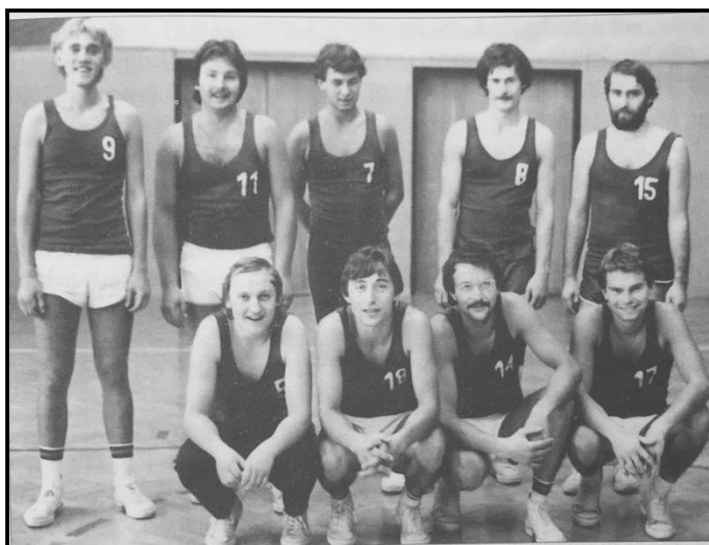
Obrázek 13. Ženský kolektiv v sezóně 1960/1961 (Hetfleiš, 2014, 68)

Obrázek 14. Vítězné žákovské družstvo ze sezóny 1967/1968 (Hetfleiš, 2014, 67)

Obrázek 15. Družstvo mužů rok 1976 (Hetfleiš, 2014, 68)

Obrázek 16. Družstvo mužů v roce 1981 (Hetfleiš, 2014, 69)